

**Pedagogische Visie & Beleid
Voor Kleinschalige Kinderopvang Organisaties die
samenwerken met Casa4**

De

Groene weide

kinderdagverblijf

Inhoud

Wet Kinderopvang	4
Pedagogische Visie	6
* Basisvertrouwen	8
* Volledig mens mogen zijn	9
Emotionele Veiligheid	9
1.1 Inleiding.....	9
1.2 Relatie pedagogisch medewerker-kind.....	10
1.3 Veilige gehechtheid en basisvertrouwen	10
1.4 Liefdevol volgend begeleiden.....	11
1.5 Daadwerkelijk contact/communicatie-principes.....	12
1.6 Verzorging, verschoning en veiligheid	13
1.7 Gevoelens en emoties bij kinderen	14
1.8 Onacceptabel gedrag bij jonge kinderen.....	15
1.9 Hoe om te gaan met emoties.....	15
1.10 Emotionele veiligheid.....	16
De ontwikkeling van de persoonlijke competentie	18
2.1 Inleiding.....	18
2.2 Motorische ontwikkeling	18
2.3 Cognitieve ontwikkeling.....	19
2.4 Het volgen van de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen.....	20
2.5 Wat houdt het kind-volgsysteem in?	20
2.6 Ontwikkelen door spel.....	21
2.7 Uitgangspunten.....	21
2.8 Kenmerken van spel	22
2.9 Wat bieden we aan?.....	23
2.10 Aandacht voor speelgoed.....	24
2.11 Radio, muziek, televisie en computer	25
2.12 Respect voor de natuur	25
2.13 Persoonlijke competentie.....	25
De ontwikkeling van de sociale competentie	27
3.1 Inleiding.....	27
3.2 Vaste leeftijdgenootjes	27
3.3 Ruimte	28
3.4 Inrichting van spelruimtes	29
3.5 Sociale competentie	29
Eigen maken van waarden en normen	31
4.1 Inleiding.....	31
4.2 Intake en de dagelijkse mondelinge communicatie	31
4.3 Waarden en normen van de opvang.....	32
4.4 Eigen maken van waarden en normen	32
Dagelijks werkplan*	33
5.1 Dagelijkse structuur	33
5.2 Werkverdeling vooraf aan de komst van de kinderen.....	33
5.3 Dagprogramma kinderdagopvang	34
6. Bijlage Locatie Kenmerken Kinderopvang De Groene Weide.....	37
6.1 Inrichting van de buitenruimte.....	38
6.2 Bijzondere Activiteiten.....	38

Voorwoord

Pedagogisch medewerker op een kinderdagverblijf of een buitenschoolse opvang is een boeiend en verantwoordelijk beroep. Er wordt een bewuste professionele pedagogische relatie aangegaan tussen pedagogisch medewerker en kind. Om dit te kunnen doen moet het duidelijk zijn waar deze bewuste professionele pedagogische relatie op gebaseerd is, wat de uitgangspunten zijn en hoe dit in de praktijk tot uiting wordt gebracht.

Kinderopvang De Groene Weide heeft gekozen voor een samenwerking met Casa4 Ondernemen in Kinderopvang (Organisatie en Advies Bureau in de Kinderopvang). In dit document staat haar pedagogische visie, uitgangspunten en werkwijze beschreven. Naast dit document wordt er gewerkt met aanvullende processen, werkinstructies en formulieren, zoals in het proces Kinderopvang en proces Pedagogiek te lezen is. In deze processen wordt verwezen naar de verschillende contact momenten met de ouders zoals bij bijzondere situaties en of ontwikkelingshulpvragen. De formulieren en werkinstructies die hierbij gebruikt kunnen worden zijn de leidraad, hiermee ondersteunt dit beleid de kinderopvangorganisaties. Iedere organisatie beschrijft zijn eigenheid en onderscheidend vermogen in de bijlage "Locatie Kenmerken".

De rode draad door het pedagogisch beleid is dat we kinderen liefdevol begeleiden in hun ontwikkeling en hen in de gelegenheid willen stellen zich in hun eigen tempo te ontwikkelen. Dit vraagt van ons dat wij ieder kind bewust volgen en kijken hoe we ervaringen kunnen aanbieden die passen bij de ontwikkeling van dat kind. We doen dit vanuit een respectvolle, ruimtelijke (in fysieke en psychische zin), individuele en liefdevolle benadering.

Deze vier aspecten (Respect, Ruimte, Individueel en Neutraal (zonder oordeel), afgekort de RRIN) kunnen gezien worden als de pijlers van onze pedagogische visie. In dit beleid worden deze visie en de pijlers (RRIN) verder uitgewerkt.

Tenslotte, de Wet Kinderopvang en de bijbehorende beleidsregels o.a. vanuit het IKK (Integraal Kwaliteit Kader) stellen eisen aan een pedagogisch beleid. Deze eisen en het toetsingskader van de GGD zijn opgenomen in het pedagogisch beleid.

Wij wensen iedereen veel plezier en vertrouwen in het werken volgens de RRIN-visie!

Namens

Kinderopvang De Groene Weide
Lisette Zwartkruis

In samenwerking met,

Casa4 Ondernemen in Kinderopvang
Hedy van Kappel
Oprichter en mede-eigenaar Namens

NB. Deze visie is ontwikkeld in samenwerking met Catherine Delsing, Ortho pedagoog

Wet Kinderopvang

De Wet Kinderopvang met de bijbehorende beleidsregels kwaliteit kinderopvang van kracht. Hierin worden een aantal voorwaarden gesteld m.b.t. het pedagogisch beleid. Dit betreft het volgende:

Het pedagogisch beleidsplan bevat in duidelijke en observeerbare termen een beschrijving van de wijze waarop emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd, de mogelijkheden voor kinderen komen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke en sociale competentie en de wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt.

In de hoofdstukken 2, 3 en 4 worden bovengenoemde elementen beschreven.

Het beleidsplan bevat in duidelijke en observeerbare termen tenminste een beschrijving van de werkwijze, maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroepen in het kinderdagverblijf en de basisgroepen in de BSO. De spelactiviteiten die kinderen buiten de stamgroep en basisgroep kunnen verrichten.

Aangezien er meerdere organisaties gebruik maken van pedagogisch visie & beleid van Casa4 is een gedetailleerde beschrijving van de maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroepen op deze pagina niet mogelijk. Wij beperken ons hierbij dan ook tot een korte beschrijving. Een gedetailleerde beschrijving van de kinderopvang organisatie is toegevoegd in de bijlage "Locatie Kenmerken".

Bij kinderopvang "De Groene Weide" wordt gewerkt met 3 horizontale stamgroepen voor kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar en 1 verticale basisgroep voor de buitenschoolse opvang voor kinderen van 4-12 jaar:

Van 0 tot 1,5 jaar is de stamgroep voor de baby's, maximaal 9 kinderen op de groep met 2 medewerkers.

Van 1.5 tot 2.5 jaar is de stamgroep voor de dreumesen, maximaal 11 kinderen met 2 medewerkers.

Van 2.5 tot 4 jaar is de stamgroep voor de peuters, maximaal 16 kinderen met 2 medewerkers

Van 4 tot 12 jaar genaamd Buitenschoolse opvang, maximaal 40 kinderen met 4 medewerkers.

Kinderen hebben een tweede stamgroep waar zij geplaatst kunnen worden. Ouders hebben hiervoor het toestemmingsformulier ondertekend.

Voor elke stamgroep is er een aparte ruimte, deze is ingericht en aangepast aan de leeftijd van de kinderen in deze stamgroep.

Stabiliteit

Elk kind heeft zijn/haar vaste stamgroep (maximaal 2 verschillende stamgroepen per week), met maximaal 3 vaste pedagogische medewerkers die aan deze stamgroep zijn gekoppeld waarvan er minimaal dagelijks 1 werkzaam is op de groep. Jonge kinderen hebben stabiliteit nodig om zich veilig te voelen. Door elk individu te accepteren (er mogen zijn) en een duidelijke structuur aan te bieden, wordt het gevoel van veiligheid bevorderd. Veiligheid is een belangrijke basis voor de ontwikkeling op persoonlijk en sociaal gebied.

Er is bewust gekozen voor structuur in aanwezigheid van de pedagogisch medewerker volgens een rooster. Vaste gezichten (medewerkers) op de groep ter bevordering van emotionele veiligheid waarbij herkenning en structuren centraal staan.

Mentorschap

Daarnaast is er het zogenaamde mentorschap. Het mentorschap geeft intensieve betrokkenheid bij het kind en de ouders. Voorwaarde voor het mentorschap is dat de mentor het kind ook echt kent. De mentor is de contactpersoon voor ouders als het gaat om het kindvolgende aspect. De mentor heeft een observerende en signalerende functie, deze mentor voert de “jaar” gesprekken en de gesprekken vanuit een hulpvraag/bijzondere ontwikkeling met de ouders al of niet in samenwerking met de Ondernemer/leidinggevende. Ouders worden bij aanvang van de opvang in contact gebracht met de mentor (pedagogisch medewerker) van hun kind. Bij doorgang naar een nieuwe groep wordt er een andere mentor toegewezen aan elk kind zodat de mentor objectief en neutraal kan blijven in de rol als beroepskracht.

De (pedagogisch) medewerkers beschikken over de juiste diploma's, VOG en opleiding volgens de wet en regelgeving. Alle medewerkers hebben een geldig kinder EHBO certificaat of volgen een cursus om een geldig kinder EHBO-certificaat te behalen. Wanneer er stagiaires worden begeleid in de organisatie worden deze gekoppeld aan een “vaste stagebegeleider”, de stagiaire wordt altijd boventallig ingezet.

Bij activiteiten in ruimtes buiten de groep wordt bij de dagopvang gevraagd aan de kinderen wie er mee wil. Daarbij gaat één van de twee pedagogische medewerkers mee. Ook kan het voorkomen dat er activiteiten worden ontwikkeld met de aangrenzende groepen. Bijvoorbeeld kinderen van de twee aangrenzende baby/dreumesgroepen spelen op de gang. Er worden afspraken gemaakt over welke pedagogisch medewerker meegaat voor het toezicht. Pedagogische medewerkers kunnen dus met de aan hen toevertrouwde kinderen uit de groep en/of aangrenzende groep voor een bepaalde activiteit gebruik maken van andere ruimten. Kinderen die in hun vertrouwde groep willen blijven, kunnen dit doen omdat hier altijd een mogelijkheid voor geschapen wordt.

Een pedagogisch beleidsplan bevat in duidelijke en observeerbare termen tenminste een beschrijving van de wijze waarop beroepskrachten bij hun werkzaamheden worden ondersteund door andere volwassenen.

Enkele dagen in de week werkt er een groepshulp op het Kinderdagverblijf. Zij is verantwoordelijk voor een aantal schoonmaaktaken. Daarnaast assisteert zij de groepsleidster bij het werken met de kinderen. Zij doet spelletjes met de kinderen en helpt bij het knutselen. Deze groepshulp is niet verantwoordelijk voor de kinderen en staat daarom altijd met een groepsleidster samen op een groep.

Een pedagogisch beleidsplan bevat in duidelijke en observeerbare termen de beschrijving van de wijze waarop beroepskrachten worden gecoached/ begeleid en training ontvangen.

De pedagogische medewerkers ontvangen dagelijks coaching, werkbegeleiding als deskundigheidsbevordering. Daarnaast worden zij door middel van pedagogische training in de visie minimaal 2 dagdelen per jaar ondersteund bij hun vragen uit de dagelijkse praktijk. De dagelijkse werkbegeleiding wordt in de toekomst geboden door een hbo opgeleide “pedagogische beleidsmedewerker” dit kan in de praktijk de ondernemer, leidinggevende of een coach vanuit Casa4 zijn die wanneer gewenst ook bereikbaar is voor de dagelijkse (hulp)vragen. Tevens is er vanuit Casa4 een pedagogische helpdesk.

Bespreek cultuur in de organisatie

Leren: wij (willen) leren van elkaar, over hoe denkt en doet en over contact. Wij willen elkaar beter maken. In een positieve sfeer kunnen wij elkaar kritiek geven, zonder dat de aangesprokene zich direkt aangevallen voelt.

Wij benaderen nieuwe ideeën van elkaar altijd positief. Luisteren is een kwaliteit.

Wij zijn daarbij;

- * open en eerlijk
- * pro-actief
- * geïnteresseerd in kinderen en ouders
- * geïnteresseerd in elkaar
- * gericht op de dienstverlening
- * praktisch

Pedagogische Visie

Bij het tot stand komen van onze pedagogische visie hebben wij gebruik gemaakt van gedachtegoed van meerdere filosofen en pedagogen zoals Malaguzzi, Korczak, Solter, Pikler, Gordon en Riksen-Walraven. Zij kunnen gezien worden als pedagogische inspiratiebronnen. Deze pedagogische visie & beleid is ontwikkeld in samenwerking met Catherine Delsing, Ortho pedagoog waar Casa4 mee samenwerkt. Ook haar gedachtegoed kan gezien worden als inspiratiebron. Casa4 en Catherine Delsing bieden de Ondernemers en medewerkers training in de pedagogische visie.

Vanuit de bovengenoemde inspiratiebronnen is de volgende pedagogische visie ontstaan:

Het bewust contact maken met en professioneel gericht zijn op het kind, de ouder, de medewerker (het individu). Neutraal en gericht op alle aspecten van de ontwikkeling. Deze evenwichtige liefdevolle benadering draagt bij aan het bevorderen van het basisvertrouwen. Wanneer kinderen geboren worden gaan we uit van een *basisvertrouwen van 70%, de resterende 30% volgt tijdens de ontwikkeling en de groei na de geboorte.

Deze pedagogische visie sluit goed aan bij een ieder die het belangrijk vindt dat kinderen zich ontwikkelen tot mensen met liefde voor en in verbinding met zichzelf, met de anderen, met de natuur in een multiculturele samenleving. Het pedagogisch handelen is gebaseerd op het volledig mens mogen zijn*.

Wij willen kinderen in de gelegenheid stellen zich in hun eigen tempo te ontwikkelen. Dit doen we door de ontwikkeling en belevingswereld van het kind te volgen en hierop aan te sluiten door het aanbieden van ervaringen die bij het kind passen en het kind verrijken. Hierbij wordt het kind **Respectvol**, **Ruimtelijk**, **Individueel** en **Neutraal**, zonder oordeel, liefdevol benaderd (benadering volgens de RRIN).

De *pedagogische visie* van Casa4 berust op vier pijlers (de RRIN):

Een **Respectvolle benadering naar elkaar**.

We benaderen kinderen respectvol vanuit de belevingswereld van het kind. Wij hebben oog voor

de eigenheid en individualiteit van het kind. Naast individueel contact begeleiden we het kind in de omgang met volwassenen en andere kinderen. Wij noemen dit het *actief volgend begeleiden in dialoog*: we leren kinderen zelf te leren. We willen oog hebben voor detail, respect voor elkaar en de dingen om ons heen en voor de natuur.

Een Ruimtelijke benadering in fysieke en psychische zin.

We gaan er van uit dat iedereen door ruimte om zich heen zich kan ontwikkelen. Daarom bieden we verschillende ingerichte ruimten waar diverse activiteiten gedaan kunnen worden. Wij geven kinderen de mogelijkheid zich breed te ontwikkelen. We zorgen voor ruimte, voor creatieve experimenten en het opdoen van nieuwe ervaringen. Nieuwe ervaringen die aansluiten bij de ontwikkelingen van het kind.

Een Individuele benadering.

Ieder mens is uniek. We luisteren echt naar elkaar, we nemen elkaar serieus en we gaan in op een vraag. We geven kinderen de mogelijkheid vaardigheden te ontwikkelen en ervaringen op te doen die aansluiten bij hun eigen belangstelling.

Een Neutrale benadering.

Een neutraal (zonder oordeel) benadering is de basis van de hele ontwikkeling. Daarom vinden we het belangrijk om te signaleren en op te merken: wat vraagt dit kind van mij als opvoeder; hoe kan ik hier op een liefdevolle doch neutrale manier mee omgaan. We gaan daarbij uiteraard ook uit van een oordeelloze houding tegenover onze veelkleurige samenleving. Wij bieden de kinderen emotioneel veiligheid, vertrouwen en ruimte. Hierdoor krijgen de kinderen de mogelijkheid, en worden ze gestimuleerd te groeien naar zelfstandigheid (autonomie) en sociale verantwoordelijkheid. Tevens leren ze hiermee respect te hebben voor zichzelf, elkaar en de omgeving.

De vier pijlers vragen een actieve liefdevolle houding van pedagogische medewerkers naar kinderen. De relatie tussen pedagogisch medewerker en kind kent een aantal regels die als basis gehanteerd worden. Deze vuistregels zijn de vertaling van de hieronder beschreven uitgangspunten in de houding en omgang met kinderen. Het kind krijgt onvoorwaardelijk steun en vertrouwen van de pedagogisch medewerkers die voor het kind zorgt.

Dat betekent:

- Dat we elk kind onvoorwaardelijk en liefdevol accepteren zoals het is,
- Dat we vanuit deze acceptatie bewust kijken naar het kind met de vraag: wat kan ik als pedagogisch medewerker dit kind aanbieden zodat het zich verder kan ontwikkelen,
- Dat we ingaan op vragen/signalen van kinderen (onaangepast gedrag zien wij als signaal) en daarmee het kind serieus nemen,
- Dat een kind altijd de gelegenheid krijgt om terug te vallen op een volwassene (er is altijd nabijheid van een volwassene bij een kind),
- Dat een kind nooit geïsoleerd mag worden,
- Dat niets als dwangmiddel gebruikt mag worden,
- Dat een kind niet door een ander kind (of een groep kinderen) gepest of gekleineerd wordt.

Wij vragen van pedagogische medewerkers een actieve instelling om deze regels na te leven volgens onderstaande uitgangspunten.

Bewust contact maken met de ander
Bewust (kinderen) zien en gezien worden
Bewust horen en gehoord worden
Bewust volgen en gevolgd worden
Bewust stimuleren en gestimuleerd worden
Bewust begrenzen en begrensd worden
Bewust respecteren en gerespecteerd worden
Bewust accepteren en geaccepteerd worden
Bewust erkennen en erkend worden
Bewust veiligheid en geborgenheid bieden, zich veilig en geborgen voelen

*** Basisvertrouwen**

We gaan bij het basisvertrouwen uit van de 7 levensbehoeften van de mens, deze zijn;

<i>Bij volwassenen</i>	<i>Bij kinderen</i>
Emotionele binding	Liefde
Waardering	Trots
Veiligheid	Veiligheid
Fysiologische behoefte	Mijn lijf
Kerntransformatie	Ik ben mezelf
Kennis	Ik weet
Zelfontplooiing	Ik groei

Het is noodzakelijk dat kinderen erop kunnen vertrouwen dat hun ouders beschikbaar zijn als ze hulp nodig hebben. En nog belangrijker hierbij is dat ouders de juiste signalen afgeven naar hun kind(eren). Denk daarbij aan:

*ik ben er voor je vanuit onvoorwaardelijke liefde

*ik zie je

*ik doe wat ik zeg

*ik bied veiligheid en begrenzing

Optimale zorgeloze ontwikkeling

Zijn de levensbehoeftes in balans, dan heeft het kind een stevig basisvertrouwen. We praten veel met de kinderen, we benoemen wat we doen en we leggen alles wat we doen uit. Dit bevordert een optimale zorgeloze ontwikkeling. Juist ook aan de baby's, die afhankelijk zijn van de emotionele veiligheid die wij bieden. Ieder kind wordt bewust gezien en gewaardeerd. We kijken en handelen liefdevol, zonder oordeel. We volgen de behoeftes van ieder kind. Hierdoor wordt hun basisvertrouwen ontwikkelt en versterkt. Ieder kind kan en mag zijn wie hij of zij is.

*** Volledig mens mogen zijn**

Wanneer de mens de mogelijkheid heeft tot individuele groei en ontwikkeling zal de kwaliteit en de kracht van deze persoon optimaal tot uiting kunnen komen in een groep. Dit is een waardevolle aanvulling op sociaal gebied. Het individu is krachtig en dus samen sterk. Het ontwikkelen en bevorderen van de persoonlijke en sociale competentie.

In de hierboven genoemde uitgangspunten zijn de elementen op het gebied van de natuurbeleving en omgang met dieren ingebed en dus absoluut onmisbaar voor de optimale ontwikkeling van kinderen.

Emotionele Veiligheid

1.1 Inleiding

Zoals in het Voorwoord beschreven, willen wij kinderen in de gelegenheid stellen zich in hun eigen tempo te ontwikkelen. Dit doen we door de ontwikkeling en belevingswereld van het kind te volgen en hierop aan te sluiten door het aanbieden van ervaringen die bij het kind passen en het kind verrijken. Hierbij wordt het kind **Respectvol, Ruimtelijk, Individueel, Neutraal** (zonder oordeel) en liefdevol benaderd.

Welke voorwaarden moeten er gesteld worden om het kind de gelegenheid te geven zich te kunnen ontwikkelen? En op welke ontwikkelingsgebieden richten wij ons?

De belangrijkste voorwaarde voor kinderen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen is het bieden van emotionele veiligheid. Als aan deze voorwaarde voldaan is biedt de kinderopvang ontplooiingsmogelijkheden aan kinderen door de contactmogelijkheden in groepsverband en spel. Hiermee wordt hun sociale ontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling bevorderd. Tevens biedt de kinderopvang de gelegenheid om kennis te maken met bredere waarden en normen.

In dit hoofdstuk wordt de belangrijkste voorwaarde, emotionele veiligheid, uitgewerkt. De volgende hoofdstukken richten zich op de persoonlijke en sociale ontwikkeling en het omgaan met waarden en normen.

Uit onderzoek (o.a. van M. Riksen-Walraven) * is gebleken dat alleen vanuit een emotioneel veilige situatie een kind optimaal tot ontplooiing komt. Van daaruit richten kinderen zich optimaal op interacties met leeftijdsgenootjes (waarmee ze naast hun persoonlijke ook hun sociale competentie ontwikkelen) en de ruimte, inrichting en materialen (waarmee ze hun persoonlijke competentie ontwikkelen).

Een emotioneel veilige situatie kan geboden worden door een goede interactie tussen pedagogisch medewerker en kind (een sensitieve (invoelende) medewerker die ingaat op de behoefte van het kind), een goede omgang met (bekende) leeftijdsgenootjes en een omgeving die goed en veilig aanvoelt.

De empathische liefdevolle pedagogisch medewerker is van groot belang. Zij is verreweg het meest bepalend voor het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen in een kinderdagverblijf. Jonge kinderen hebben namelijk meer interacties met pedagogische medewerkers dan met leeftijdsgenootjes, de interacties zijn ook anders van aard. Door hun grotere sociale en cognitieve (verstandelijk) vermogen zijn de pedagogische medewerkers in staat een kind goed te begeleiden en hun het gevoel van emotionele veiligheid te geven.

* M. Riksen-Walraven is ook de bron van de uiteenzetting rond de vier opvoedingsdoelen van de wet, te weten emotionele veiligheid, persoonlijke en sociale ontwikkeling en het eigen maken

van waarden en normen.

1.2 Relatie pedagogisch medewerker-kind

Wanneer we spreken over de pedagogische relatie tussen pedagogisch medewerker en kind bedoelen we een bewuste professionele relatie (2^e /3^e opvoedings sfeer), daar waar de relatie ouder-kind (1^e opvoedings sfeer) gevoelsmatiger en emotioneler is. Ouders zijn emotioneel betrokken bij hun kind. Pedagogische medewerkers zijn dat natuurlijk ook, maar hebben een meer *beroepsmatige* (bewuste) betrokkenheid tot het kind. De verantwoordelijkheid die pedagogische medewerkers hebben, is groot. Immers, een deel van de opvoeding wordt hen toevertrouwd. En het is juist deze eerste periode (vanuit de psychologie wordt gesproken over de eerste zeven levensjaren) die in de ontwikkeling als essentieel gezien wordt als *basis voor het verdere leven*.

Uitgangspunt in ons werken met kinderen is de visie die we hebben op het volledig mens-zijn: De mens is een uniek wezen, in staat na te denken over zijn of haar handelen (intentioneel handelen) en tot reflectie daarop. Kinderen zijn, ook als ze heel klein zijn, *competent*. Ze verdienen respect in onze omgang met hen. Hieruit zijn de *vier pijlers* voortgekomen van waaruit wij kijken naar en werken met kinderen (de RRIN):

- de **R**espectvolle benadering
- de **R**uimtelijke benadering
- de **I**ndividuele benadering
- de **N**eutrale liefdevolle benadering

In dit hoofdstuk komen deze pijlers terug en met name wat de consequenties zijn in ons handelen naar en onze omgang met kinderen, als we op deze manier naar kinderen kijken.

1.3 Veilige gehechtheid en basisvertrouwen

Hierboven is al kort het belang aangestipt van de relatie tussen pedagogisch medewerker en kind. Wanneer het kind zich immers veilig voelt en vertrouwen heeft durft het zelfstandigheid aan, er op uit te gaan en te ontdekken. Het kind zal zich pas veilig voelen wanneer het de kans krijgt zich te hechten aan de pedagogisch medewerker. Onder een gehechtheidrelatie verstaan we een relatief duurzame relatie tussen een kind en één of meer specifieke personen met wie het kind regelmatig interacteert. De gehechtheidrelatie is voor het kind het vanzelfsprekende fundament van al zijn doen en laten. Kinderen hebben behoefte aan een voorspelbare relatie. Het is het fundament in tijden van spanning en angst. Het ontstaan van een veilige gehechtheid hangt af van de mate waarin de pedagogisch medewerker sensitief en responsief reageert naar het kind. Onder sensitiviteit verstaan we de mate waarin de pedagogisch medewerker gevoelig is voor signalen van het kind, responsiviteit is de mate waarin de pedagogisch medewerker juist reageert op signalen van het kind. Deze aandachtige omgang bevordert het zelfvertrouwen van het kind en het vertrouwen wat het kind heeft in de omgeving.

De vraag die daarbij opkomt is: Hoe zijn we in staat om signalen waar te nemen, te interpreteren en daar prompt en adequaat op te reageren? We spelen hierbij in op de verschillende leeftijden. Bij baby's, dreumesen en peuters zullen signalen eerder in de vorm van emoties en lichaamstaal gegeven worden (non-verbale communicatie). Hierbij is het luisteren en kijken naar het kind door de pedagogisch medewerker een essentiële vaardigheid. Naarmate het kind ouder wordt zal ook de verbale communicatie een steeds grotere rol gaan spelen. Hier gaan we later in dit hoofdstuk nader op in.

Waar het uiteindelijk om gaat is warme betrokkenheid en aandachtige omgang tussen

pedagogisch medewerker en kind. Zo ontstaat een vertrouwensband tussen pedagogisch medewerker en kind: het kind voelt zich veilig in het contact en leert de pedagogisch medewerker kennen.

Uit de gehechtheidtheorie blijkt dat kinderen prima in staat zijn om stabiele relaties aan te gaan met meerdere opvoeders die als gehechtheidspersoon kunnen fungeren. We spreken dan van een verbreding van het opvoedingsmilieu. Dit betekent een verbreding van de ervaringswereld van het kind. Vanuit deze visie houden we rekening met de bezetting van de pedagogische medewerkers op de groepen.

Wenmomenten

Het aantal wenmomenten wordt zoveel mogelijk afgestemd op de individuele vraag en situatie van het kind, de ouder(s)/verzorger(s) en de stamgroep.

De wenperiode in het kinderdagverblijf is één van de belangrijkste momenten voor het kind. Deze periode geeft de eerste indruk van het dagelijks reilen en zeilen. Voor sommige kinderen is dit het eerste contact met vreemde volwassenen en met andere kinderen. Wij besteden hier veel aandacht, zodat het kind vertrouwd raakt met de nieuwe omgeving en vertrouwen krijgt in de leiding. De leiding gaat een band aan met de kinderen in deze periode.

Het aantal wenmomenten wordt afgestemd op de individuele vraag en situatie van het kind, de ouder(s)/verzorger(s) en de (stam)groep. In de praktijk betekent dit 4 wenmomenten'.

De wenmomenten zijn:

Bij aanmelding van een nieuw kind in het kinderdagverblijf, zullen er telefonisch wenaafspraken gemaakt worden met de ouders. Wij streven er naar om de volgende wenuren te hanteren:

- Dag 1: 9.00 - 11.45
- Dag 2: 9.00 - 13.00
- Dag 3: 8.00 - 15.00
- Dag 4: 8.00 - 17.00

Deze uren zijn bedoeld om het kind te wennen aan alle nieuwe geluiden en de leidsters. Wij maken daarom ook altijd de afspraak met ouders, dat we hen kunnen bellen als het teveel wordt voor het kind. Dan komen de ouders het kind direct ophalen.

Tevens zijn deze wenmomenten bedoeld voor de ouders, om een vertrouwensband op te bouwen met de leidsters, die voor hun kind gaan zorgen.

De wenmomenten; bij de aanvang van de opvang en of bij de overgang naar een andere stamgroep.

1.4 Liefdevol volgend begeleiden

Uit de pedagogische visie komt naar voren dat we uitgaan van de individualiteit van het kind. Ieder kind is uniek en we respecteren die eigenheid. We benaderen kinderen respectvol vanuit de belevingswereld van het kind. Kinderen zijn, ook als ze heel klein zijn, competent: ze zijn in staat op hun niveau zelf aan te geven wat goed voor ze is. Kinderen willen leren en zich ontwikkelen. We willen kinderen in de gelegenheid stellen zich in hun eigen tempo te ontwikkelen. De pedagogisch medewerker sluiten hierop aan door het aanbieden van ervaringen die passen en verrijken. De pedagogisch medewerker is daarbij voorwaardenscheppend, zij draagt ideeën en activiteiten aan die nooit het *doel op zich* mogen zijn. Belangrijk is dat je als pedagogisch medewerker de ontwikkeling en belevingswereld van het kind volgt. Je dient je als pedagogisch medewerker voortdurend de vraag te stellen "Wat vraagt dit kind nu van mij?"

Het proces dat steeds doorlopen wordt in het omgaan met kinderen omvat de volgende stappen:

observeren-nadenken-handelen-evalueren-bijstellen. Het kind-volgsysteem wat wij hanteren sluit hierbij aan. Dit instrument/systeem voor zelfevaluatie wordt o.a. beschreven bij hoofdstuk 2.2 van dit beleid.

1.5 Daadwerkelijk contact/communicatie-principes

Uitgangspunt in de omgang met kinderen is het opbouwen van een relatie tussen pedagogisch medewerker en kind zoals hierboven al aangegeven. Immers, vanuit deze geboden veiligheid ontwikkelen kinderen zich. Wij geven aan wat belangrijke vaardigheden zijn voor de pedagogisch medewerker in het daadwerkelijke contact met kinderen. Ook gaan we in op concrete communicatievaardigheden als luisteren en duidelijk zijn in het omgaan met elkaar. In de professionalisering en begeleiding van pedagogische medewerkers ligt hier een zwaartepunt. Communicatieprincipes en het leren kijken naar kinderen worden bewust geoefend.

Wij onderscheiden een aantal essentiële vaardigheden van de pedagogisch medewerker om tot daadwerkelijk contact te komen:

- Het kunnen herkennen van contact-initiatieven van het kind. Bij de baby/dreumes speelt de lichaamstaal de voornaamste rol. Het jonge kind zal gaan stralen en met de armpjes zwaaien in contact, maar ook huilen kan een vraag zijn om contact, namelijk de behoefte om getroost te worden. Bij de oudere kinderen nemen de verbale contact-initiatieven, evenals het zoeken van nabijheid een steeds belangrijker plaats in.
- Het maken van oogcontact met het kind is essentieel om aan te geven dat de pedagogisch medewerker open staat voor het contact-initiatief.
- Naast het herkennen en richten (toewenden) is van belang dat de pedagogisch medewerker in woorden of in lichaamstaal aangeeft dat het initiatief herkend is en dat ze er in neutrale zin op ingaat. Uitstel ("Ja, wat goed van je, ik kom zo bij je, als ik klaar ben met...") is dan ook voor het kind aanvaardbaar omdat het zich begrepen voelt.

Van groot belang in contact is niet alleen *wat* je zegt, maar ook *hoe* je het zegt (prettige conversatietoon).

Kinderen moeten de ruimte krijgen om zelf hun problemen op te lossen. Hierin kan de pedagogisch medewerker wel praktische ideeën aanreiken. Het kind leert zo eigen problemen op te lossen, het wordt zelfstandiger en leert dat het zelf verantwoordelijk is voor zijn daden.

Belangrijk in het contact is ook dat de pedagogisch medewerker voortdurend benoemt wat zij gaat doen en waarom. Kinderen ervaren hierin veiligheid en leren de stem van de pedagogisch medewerker kennen. Daarnaast is het benoemen van groot belang voor de taalontwikkeling en het sociaal gericht zijn op elkaar.

Wij geven handreikingen voor het goed luisteren naar kinderen. Hoe klein ze ook zijn, kinderen hebben eigen behoeften. Door goed kijken en luisteren begrijpen wij wat er in hen omgaat. Daardoor kunnen we kinderen bieden wat ze nodig hebben. Bij actief luisteren gaat het erom dat je het gevoel en de beleving van het kind op dat moment wilt verwoorden. Je laat het kind hierbij merken dat je het wilt begrijpen en het serieus neemt. Dit geldt ook voor baby's. Baby's geven door huilen aan dat ze een behoefte hebben.

Wij leggen de nadruk op het belang van de ik-boodschap i.p.v. de jij-boodschap. Door de boodschap naar het kind in de ik-vorm te stellen wordt strijd vermeden en ben je duidelijk naar

het kind.

Voorbeeld: Een kind is met speelgoed veel lawaai aan het maken. Een pedagogisch medewerker reageert daarop met: wil je daar mee stoppen. Vanuit de ik-boodschap kun je het zo formuleren: "Ik wil graag dat je daar mee stopt want het doet zeer aan m'n oren" of: "De andere kinderen kunnen elkaar niet verstaan". Behalve dat in dit voorbeeld vanuit de ik-boodschap wordt gereageerd vertelt de pedagogisch medewerker ook over het wat de redenatie is van de vraagstelling.

Van groot belang voor de pedagogisch medewerker is dat ze *onbevooroordeeld/zonder waarde oordeel* leert kijken. Wat laat het gedrag zien, in plaats van een oordeel hebben over dat gedrag. Voorbeeld: een baby van tien maanden krijgt brood omdat het daar aan toe zou zijn gezien zijn leeftijd. Maar de baby is onbedaarlijk aan het huilen en de pedagogisch medewerker lukt het niet de baby het brood te laten eten. Vanuit oordelen gedacht zou je kunnen vinden dat de baby dwars is. Het is echter goed mogelijk dat de baby ons op dat moment iets wil vertellen over zijn eetbehoeften, bijvoorbeeld dat hij nog niet toe is aan het eten van brood. Wij vinden het belangrijk te luisteren naar het kind om er achter te komen wat de reden is van het huilen. Dan zal het kind zich begrepen voelen, wat de relatie en het zelfvertrouwen ten goede komt.

1.6 Verzorging, verschoning en veiligheid

Het is essentieel dat een kind op een kinderdagverblijf goed verzorgd wordt en zich veilig en geborgen voelt, zowel psychisch als lichamelijk. Voor de lichamelijke verzorging volgen we de richtlijnen van het Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid (Gezondheidsrisico's in een kindercentrum). Daarnaast geldt dat verzorging niet alleen *een doel op zich* is, maar ook een middel om een kind zich veilig te laten voelen.

In de verzorging zitten veel contactmomenten. Bij het verschonen van een baby maakt de pedagogisch medewerker contact door te praten, lachen, zingen, aan te raken en te knuffelen. Het verzorgen is daarom meer dan alleen een schone luier geven of bij de peuter na het eten gezicht en handen wassen. In deze handelingen zit contact, nabijheid naar het kind. Het zijn momenten die zich vaker voordoen naarmate een kind kleiner is. Deze verzorgingsmomenten doen zich dagelijks op vele momenten voor, bijvoorbeeld bij het gaan slapen, verschonen, bij eten en drinken, enz.

De volgende *basisregels* dienen bij de dagelijkse handelingen in acht te worden genomen:

- Accepteer de eigenheid van het kind, o.a. in ritme.
- Vertrouw op wat het kind aangeeft graag te willen:
 - korter/langer slapen,
 - minder/meer eten,
 - veel/ weinig drinken.
- Reageer geduldig en liefdevol. Bedenk daarbij dat *jij* zicht hebt op het geheel, zij niet.
- Laat kinderen je nabijheid voelen.

Hier geldt dat de wil van het kind uiteraard geen negatieve gevolgen voor de gezondheid mag hebben.

Naast de hygiënische verzorging van het kind besteden wij ook aandacht aan de manier waarop wij met het kind omgaan: hoe raak ik aan, hoe til ik. Vaak zijn onze handelingen daarin de juiste, voelen we dat goed aan. Toch is het belangrijk dit bewust te doen, niet in de laatste plaats voor onszelf, m.n. onze rug. Het tillen van baby's doen we bijna automatisch met de grootste zorg en voorzichtigheid: met rustige bewegingen, warme handen, het hoofdje goed ondersteunend. En ook dicht tegen je aan, tegen zacht materiaal. Wordt het kind groter, dan kan het hoofdje goed op houden, rechtop zitten. Dan til je anders. Je nodigt het kind uit om te bewegen; het pakt jouw

handen en het trekt zich zo omhoog. Je tilt het op door je handen om de borsthoogte, dicht onder de armen te sluiten (i.t.t. het optillen aan de armen). Op deze manier laat je het kind het eigen lichaam ervaren.

Kinderen zijn onbevangen, stappen op ons af voor een knuffel of om opgetild te worden. Zij stellen zich niet eerst de vraag of het wel het juiste moment is. We kennen allemaal wel het voorbeeld van een peuter die zich tussen ons in op de bank wringt, of onze hand wordt gepakt en we lopen mee. De kinderen nodigen ons uit om te bewegen.

Hoe laten we kinderen veiligheid ervaren? Eerder zagen we door contact en nabijheid van de volwassene, de opvoeder. Ook door de kinderen te beschermen tegen al te grote gevaren. De vraag die zich hier aandient luidt: Hoe zorg je er voor dat het kind zich vrij kan bewegen, ontdekken, enz. en toch geen onnodig gevaar loopt? Ga maar na, wij zijn erg gewend en opgevoed in situaties waarbij werd gezegd: pas op, kijk uit, niet doen hoor, je bezeert je, je kan heel lelijk vallen, enz., enz. Lief bedoelde opmerkingen, zorgzaam, maar ook zo belemmerend voor de ontwikkelingsdrang van kinderen. Kinderen hebben immers ervaringen nodig om te leren, te ontdekken. Het leert van herhaling. Wanneer het zich stoot aan iets zal het de volgende keer wat voorzichtiger doen, of zich nog een keer stoten. Ieder kind leert daarin in z'n eigen tempo om te gaan met kleine risico's in een veilige omgeving.

Natuurlijk moet een opvoeder soms wel ingrijpen als het kind niet het overzicht heeft, of het inzicht in het gevaar ontbreekt. Een kind van een jaar dat kruipt, onder de tafel terechtkomt en wil staan zal het hoofd stoten en dit blijven doen; een kind van twee jaar heeft een afgebakend buitenterrein nodig anders loopt het weg; een kind van vijf jaar laat je geen drukke weg oversteken omdat het de afstanden nog niet goed kan inschatten. Belangrijk hierin is dat de opvoeder zich bewust is van haar rol en zich de vraag stelt: "Bescherm ik hierin niet onnodig?".

Kinderen leren door te doen, door te ervaren. In een vertrouwde en veilige omgeving, waarin de opvoeder nabij is. Wanneer een kind zich pijn doet wordt het getroost en kan het van daaruit opnieuw gaan ontdekken. De vreugde is groot als iets lukt. Het kind ervaart daarin eigen kracht en mogelijkheden. Op deze manier groeien kinderen steeds meer naar zelfstandigheid.

1.7 Gevoelens en emoties bij kinderen

Door *emoties* laten kinderen veel van hun gevoelswereld zien. Emoties kunnen heel kortdurend en duidelijk zijn: een kind huilt omdat het zich pijn doet, is boos omdat er speelgoed afgepakt wordt, verdrietig omdat een vriendje of vriendinnetje er niet is. Emoties *kunnen* wijzen op het verstoren van het welbevinden. Omdat kinderen zich minder verbaal maar vooral gevoelsmatig uiten, is het belangrijk de gevoelswereld en de uiting ervan via *emoties* te kennen. Jonge kinderen hebben sterke gevoelens van irritatie, angst, boosheid, jaloezie, verdriet, frustratie en verwarring. Ze zijn gevoelig en kwetsbaar.

Kinderen kunnen pijnlijke gevoelens te boven komen door te huilen, boos te worden, te trillen, gapen, lachen, praten en door spel. Het is belangrijk dat jonge kinderen hun gevoelens mogen uiten. Het is een ontlading van die pijnlijke gevoelens. Emoties worden zo verwerkt.

Huilen

Huilen is een veel voorkomende uiting van emotie bij kinderen. Kinderen kunnen op heel verschillende manieren huilen, op verschillende momenten. Het kan een uiting zijn van:

- angst
- verdriet

- boosheid
- pijn
- vragen om communicatie
- uiting van een behoefte (eten, drinken, lichaamscontact, liefde, aandacht, knuffelen)
- opgekropte spanningen

1.8 Onacceptabel gedrag bij jonge kinderen

Onacceptabel gedrag is niet een teken van slechtheid van een kind maar een hulpvraag. Er kan sprake zijn van een behoefte (vanuit het basisvertrouwen) die vervuld moet worden, van gebrek aan informatie, van opgekropte pijnlijke gevoelens. Als kinderen dat in welke vorm dan ook laten zien, is het goed dit te interpreteren als: het gaat niet goed (welbevinden is verstoord); wat vraagt het kind van mij. Hierbij dienen uiteraard de ouders betrokken te worden.

Voorbeeld: Een jong kind van bijna twee jaar heeft net de overstap gemaakt naar de peutergroep. Daar merken pedagogische medewerkers al snel dat hij zich “agressief” uit naar leeftijdgenoten door te duwen, te slaan en zelfs te bijten. Wat laat dit kind zien? Kort samengevat kan gezegd worden dat dit kind het niet naar z’n zin heeft. Het kind was toe aan de volgende groep. De overgang is zorgvuldig gebeurd, met inspelen en overleg met de ouders, en toch laat het dit gedrag zien. Wat een pedagogisch medewerker kan doen is onderzoeken hoe dit kind zich beweegt in de ruimte; het kind speelt nu meer in andere ruimten met andere kinderen. De pedagogisch medewerker ontdekt dat het kind zich onveilig voelt. Als gevolg hiervan gaat het kind andere kinderen plagen. Actie hierin kan zijn voor dit kind een rustiger opbouw te creëren in het spelen in verschillende ruimten met verschillende kinderen. De pedagogisch medewerker kiest voor het meer spelen in de eigen groep, kleiner, overzichtelijker en dus veiliger. Later kan dit uitgebreid worden naar het spelen in andere ruimten met een klein groepje kinderen en een pedagogisch medewerker. Observeer hoe het kind reageert op deze situaties en stel als pedagogisch medewerker je beeld steeds bij naar aanleiding van wat je ziet.

1.9 Hoe om te gaan met emoties

Verschillende emoties vragen een verschillende manier van reageren. Uiteraard wordt hierbij veel gevraagd van het inlevingsvermogen van de pedagogisch medewerker. Vaak zal sprake zijn van intuïtief handelen. Wel willen wij een aantal handreikingen bieden.

Autoritair gedrag van de pedagogisch medewerker (wil tegen wil, ja tegen nee, dreigen, belonen of straffen) past niet in de visie van Casa4 (in het respect tonen naar het kind) en is bovendien meestal niet effectief. Met autoritair gedrag wordt de oorzaak niet aangepakt waardoor het kind zich niet begrepen voelt en mogelijk alleen maar sterker het agressieve gedrag (of het huilen) laat zien.

Permissief (afwachtend) gedrag is geen actieve reactie van de pedagogisch medewerker naar het kind. Met afwachten wordt het kind ten koste van de opvoeder veel vrijheden toegestaan. Permissief gedrag is dus geen bewuste keuze, maar het ontbreken aan initiatief.

Een redelijke benadering is een bewust duidelijke en respectvolle benadering naar het kind. Dat houdt in dat de verantwoordelijkheid voor grenzen bij de opvoeder ligt. Dit betekent dat correctie op een accepterende wijze dient te gebeuren. Onacceptabel gedrag is altijd een verzoek om hulp. Het gedrag wordt bijgestuurd terwijl het kind geaccepteerd blijft.

De volgende handelingen kenmerken deze benaderingswijze:

- Stop gedrag op een heldere en duidelijke manier
- Zeg kort: ik wil niet dat ..., ik vind dat je niet mag ...

- Hand (bijv. met slaan) tegenhouden
- Geen negatieve emotie tonen
- Gevoel laten ontladen en dit aanmoedigen
- Toon respect (geen kleinerende opmerkingen)
- Hou een vriendelijke toon
- Gebruik weinig woorden
- Blijf bij de ik-boodschap
- Haal het kind even uit de situatie om van daaruit verder te gaan

De kern van bovengenoemde aanpak is:

- Geef de grens aan (dit mag niet)
- Toon respect
- Bied hulp

1.10 Emotionele veiligheid

Hieronder geven wij inzicht hoe wij handelen m.b.t. emotionele veiligheid. De handelingsaspecten die hieronder benoemd worden zijn toegelicht in dit hoofdstuk of komen naar voren in de volgende hoofdstukken.

Emotionele ontwikkeling bij de Groene Weide is het proces waarbij het kind leert om te gaan met zijn of haar gevoelens. We respecteren de verschillende emoties. Kinderen tonen openlijk hun emoties zoals verdriet, pijn, angst, geluk, plezier, etc. Zij willen ons door het uiten hiervan altijd wat zeggen.

We nemen de verschillende emoties van kinderen serieus. Kinderen hebben altijd een reden om te huilen, zich angstig voelen of om blijdschap te tonen. Wij vinden het dan ook heel belangrijk om ons in te leven in deze verschillende emoties.

Sommige kinderen hebben er wat moeite mee als de ouders het kind gebracht hebben en weer weg gaan. Het beleid is om niet stiekem weg te gaan, maar dit duidelijk aan het kind te zeggen. Als een kind dan toch huilt, dan geeft de leidster aan het kind aan dat ze veronderstelt dat het verdrietig is, omdat pappa of mamma weg is. Ze zal tevens aangeven dat het kind verdrietig mag zijn, en dat het straks weer opgehaald wordt. Ze troost dan het kind en probeert uiteindelijk om het kind af te leiden.

Kinderen mogen altijd hun emoties tonen, maar er zijn grenzen wanneer zichzelf of anderen in het gedrang komen. Zij mogen zichzelf of anderen geen pijn doen of spullen kapot maken.

Als een kind een ander bijt dan grijpen we in, we leggen uit aan het kind wat het effect is van zijn bijten en dat het gebeten kind pijn heeft. Deze laatste wordt als eerste getroost. We ronden het samen af en dan kunnen ze beiden weer hun gang gaan.

Kinderen ontwikkelen hun gevoel van eigenwaarde vanuit veiligheid en geborgenheid. Zij zullen gaandeweg steeds meer gaan ondernemen en zullen positieve ervaringen opdoen, zowel alleen als samen met anderen. Het kind leert hierdoor zichzelf kennen en waarderen. Door het kind positief te benaderen, stimuleren wij het om nieuwe ervaringen op te doen of om iets nogmaals te proberen.

Door de kinderen de dingen zoveel mogelijk zelf te laten doen; o.a. ruzies c.q. probleempjes oplossen, aan- en uitkleden, opruimen, activiteiten uitzoeken, leren kinderen hun eigen mogelijkheden kennen en uitbreiden, waarmee het gevoel van eigenwaarde vergroot wordt. Door met andere kinderen en volwassenen om te gaan leert het kind vertrouwen te hebben in anderen. Door duidelijk te zijn naar kinderen, onze afspraken en beloftes na te komen, weten zij wat ze aan ons hebben.

Een dreumes huult als een leidster even weg gaat.

Een andere leidster zal dan het kind even troosten en uitleggen wat de leidster gaat doen, zodat het kind leert begrijpen wat er om hem heen gebeurt en leert dat als vertrouwde mensen weggaan, zij ook weer terugkomen.

De beroepskracht communiceert met de kinderen en heeft een respectvolle houding naar de kinderen toe. De benaderingswijze naar kinderen toe vinden wij erg belangrijk (respectvol, ruimtelijk, individueel en neutraal (zonder oordeel)). Dit doen wij als volgt:

- We maken oogcontact met het kind bij het praten (toegewend zijn, een aandachtige, warme houding).
- We proberen, indien mogelijk, op ooghoogte te komen van het kind om echt de aandacht van een kind te vangen.
- We gebruiken een vriendelijke toon.
- We luisteren naar wat een kind vertelt of wat een kind antwoord.
- We verwoorden zoveel mogelijk wat een kind zegt na het luisteren (bedoel je, je vindt dus dat

Er heerst een ontspannen open sfeer in de groep. Dit doen wij door:

- Niet te schreeuwen of te roepen door de groep maar de kinderen zoveel mogelijk individueel te benaderen. Ook bij het corrigeren van ongewenst gedrag. We stoppen ongewenst gedrag dan ook door het kind te benaderen op een duidelijke maar vriendelijke toon: "Ik wil niet dat.....want dat", "Ik vind dat je niet magomdat.....". Hand (bijv. als een kind slaat) tegenhouden. Geen negatieve emotie tonen. Gevoel bij het kind even laten ontladen. Geen kleinerende opmerking plaatsen. Gebruik weinig woorden. Blijf bij de ik-boodschap en het waarom.
- We proberen contactinitiatieven te herkennen en hierop te reageren (interactie). We reageren op lichaamstaal, verbale signalen en oogcontact van het kind. We geven aan dat we het contact herkennen, ook al zijn we ergens mee bezig: "Ja, wat goed van je. Ik kom zo bij je als ik klaar ben met"
- Van groot belang is niet alleen wat we zeggen maar ook hoe we het zeggen (prettige conversatietoon).
- We volgen het spel van het kind en storen ze zo weinig mogelijk. Kijk naar de kinderen zonder te praten, het kind voelt dan je aanwezigheid en betrokkenheid. Als er toch iets gezegd wordt praten we over de activiteiten waarop de aandacht van het kind gericht is. We spelen mee in de fantasiewereld van het kind en laten ons daarbij leiden door de structuur die door het kind geschapen is. We corrigeren een kind niet in zijn spel tenzij het daar zelf om vraagt.
- We hebben begrip als iets niet lukt en laten kinderen de ruimte om hun teleurstelling of verdriet te ervaren. We delen in het plezier en succes.
- We zorgen voor adequate inrichting en het aanbieden van spel.

Kinderen worden uitgenodigd om deel te nemen. Dit doen wij door:

- We sluiten aan op de belevingswereld van kinderen bij het doen van activiteiten. De verhalen van kinderen zijn leidend voor de activiteiten. Activiteiten zijn niet alleen creatieve activiteiten maar ook verzorgingsactiviteiten, eten, etc. Kinderen hebben een keuze in de activiteiten. We benaderen hen daarbij neutraal (zonder oordeel). "Wil je.....of.....?". We luisteren naar het antwoord, vatten samen en geven de structuur aan. "Ik vind het goed dat je gaat.....met.....in"
- We doen activiteiten in kleine groepjes zodat kinderen altijd een keuze hebben voor een andere activiteit in een ander groepje. Er is dan ook de mogelijkheid tot alleen spel maar proberen wel te achterhalen waarom een kind niet mee wil doen.

- Er zijn gedurende de dag ook activiteiten in andere ruimten waaraan kinderen kunnen deelnemen. “..... gaat naar buiten. Wil je mee?”.
- De BSO-kinderen worden betrokken bij het programma-aanbod, de observaties en de uitkomsten daarvan.

Kinderen hebben vaste beroepskrachten en leeftijdgenootjes om zich heen. Dit doen wij door:

- Het werken met vaste groepen en pedagogische medewerkers, we maken ook gebruik van andere ruimten (groepsruimten, buiten, etc.). Kinderen kunnen hier - indien zij hiervoor kiezen - onder begeleiding gebruik van maken.

Er is informatieoverdracht tussen ouders en beroepskracht. Dit doen wij door:

- Het betrekken van de ouders draagt bij aan het gevoel van emotionele veiligheid. Er is overdracht bij het brengen en halen. We laten ouders hierbij delen in de ervaringen, successen en teleurstellingen van het kind: “.....heeft vandaagen”.
- Er wordt gebruik gemaakt van overdracht via schriftjes, bord of observaties die besproken worden met ouders en schoolkind conform het kind-volgsysteem.

De ontwikkeling van de persoonlijke competentie

2.1 Inleiding

In hoofdstuk 3 hebben we het gehad over de relatie tussen de pedagogisch medewerker en het kind. Het is belangrijk voor de pedagogisch medewerker om weet te hebben van wat een kind voelt en hoe het zich uit. Van daaruit kan aandacht besteedt worden aan de ontwikkeling van de persoonlijke competentie. Wat bedoelen we hiermee?

Hiermee wordt bedoeld op de ontwikkeling van brede persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en flexibiliteit, die kinderen in staat stellen om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. Daarnaast omvat het begrip “persoonlijke competentie” ook de competenties van kinderen op verschillende ontwikkelingsgebieden, zoals de motorische, creatieve (spel, muziek) en de taal- en cognitieve ontwikkeling.

Over ontwikkelingsfasen bij kinderen (cognitief, motoriek, taal, lichamelijk, enz.) is heel veel geschreven. Kennis over fasen van ontwikkeling bij kinderen vinden wij belangrijk. Maar wij willen niet dat het een *doel op zich* wordt. Wij gaan uit van het hier en nu van een kind, en niet waar het volgens een ontwikkelingslijn zou moeten zitten.

2.2 Motorische ontwikkeling

Onder de motorische ontwikkeling verstaan we de ontwikkeling van het bewegingsapparaat. Het kind leert om te gaan met de mogelijkheden en onmogelijkheden van zijn lichaam.

De motorische ontwikkeling onderscheiden we in:

o grove motoriek (klimmen, klauteren, springen, rennen, fietsen, etc.)

o fijne motoriek (tekenen, plakken, knippen, verven, scheuren, prikken, etc.)

o mond motoriek (stand van de mond/lippen en tong tijdens praten)

De motorische ontwikkeling gaat deels vanzelf en spelenderwijs. Een baby wordt zich meer en meer bewust van de eigen mogelijkheden. Wij bieden kinderen de gelegenheid om te komen tot bewegen. Daarnaast dagen wij hen uit tot bewegen, passend bij de leeftijd en het tempo van het kind.

Het effect van een beweging prikkelt een baby tot verder proberen en onderzoeken. Babygym, Activitycenter, mobiles, muziekdoosjes bevestigd aan de box zijn niet alleen spannend voor een

baby om naar te kijken, maar nodigt de baby ook uit tot onderzoek. De baby oefent hiermee de coördinatie van zijn beweging en ontwikkelt hiermee steeds meer de fijne motoriek.

Als het kind kan lopen wordt de drang om de omgeving te verkennen steeds groter.

Een kindje uit de babygroep dat net kan lopen en volop aan het oefenen is, mag af en toe een poosje in de dreumesgroep spelen. Loopauto's, blokken en ballen worden interessanter. Ook de glijbaan buiten in de speelweide, waarop hij kan klimmen en glijden, komt dan in trek. Eerst zal de leidster het kind hulp geven, maar zal hem vervolgens prikkelen om het zelf te gaan doen. Naarmate een kind ouder wordt, heeft het steeds meer beheersing over zijn eigen coördinatie en krijgt meer bedrevenheid in de fijne motoriek. Wij bieden kinderen materiaal aan, passend bij hun mogelijkheden. Dit geldt voor o.a. ontwikkelingsmaterialen (puzzels) en constructiespelen (Knexx, Duplo). De leiding probeert steeds weer het kind uit te dagen om verder te gaan in zijn bewegingen door het voortdurend te prijzen en te stimuleren.

Met tekenen, prikken, plakken, knippen, verven, propjes maken etc. oefent het kind de fijne motoriek. Het kind wordt gestimuleerd om de materialen op de juiste manier te hanteren.

Op kinderdagverblijf "De Groene Weide" wordt er geregeld buiten gespeeld. Daar beoefenen de kinderen veelal de grove motoriek door te spelen, fietsen, klimmen, glijden, etc.

Het plezier hebben in activiteiten is de belangrijkste drijfveer. Dit geldt natuurlijk voor alle ontwikkelingsgebieden.

2.3 Cognitieve ontwikkeling

Onder cognitieve ontwikkeling verstaan we de ontwikkeling van het denken en praten. Hiermee bedoelen we: het opnemen van kennis en met die kennis iets doen, ermee werken en daardoor inzicht krijgen.

Door de omgeving te onderzoeken leren kinderen spelenderwijs zicht krijgen op het effect van hun handelen.

Iets zoeken wat verstopt is, is een geliefd spelletje; over de knuffel van een baby wordt een doekje gelegd. Op de vraag: "Waar is jouw knuffel nou?", kan het kind het doekje wegtrekken. Dit kan hij met veel plezier meermaals herhalen.

Baby's beschikken nog niet over woorden. Non-verbale communicatie is belangrijk om contact te krijgen met de baby's. Door in de brabbelperiode op de geluiden van de baby te reageren, bevorderen we het contact met de baby. Boekjes kijken, voorlezen, verhalen vertellen, liedjes zingen en gesprekjes voeren, hoort tot onze dagelijkse bezigheden.

Bij peuters leggen we drie verschillende speeltjes duidelijk zichtbaar op tafel. Deze worden bedekt met een doek en één speeltje wordt ongemerkt weggehaald. De kinderen moeten dan goed nadenken welk speeltje weg is. Dit spelletje wordt in verschillende variaties aangeboden.

Kinderen verwerven taal zowel actief (praten) als passief (luisteren). Door te praten met kinderen, gebeurtenissen en voorwerpen duidelijk te benoemen leren kinderen omgaan met taal. We gebruiken korte, duidelijke zinnen en maken gebruik van ons non-verbaal gedrag.

Door goed inzicht te hebben in het kind en zijn taalontwikkeling, kunnen we inspelen op de behoefte van het kind. We gebruiken voor de peutergroep het educatieve programma "Doe meer met Bas". Met behulp van dit programma wordt de taal gestimuleerd en de woordenschat vergroot.

De zogenaamde vraagperiode is een belangrijke fase in de ontwikkeling van taal en denken. Een peuter die regelmatig vraagt: "Wat is dat, hoe heet dat, waarom dan", heeft behoefte aan uitleg. Deze vragen kunnen ze eindeloos herhalen. Kinderen in de leeftijd van 2,5 jaar vinden het leuk om te imiteren. Allerlei geluiden worden nagebootst (dieren, auto's, boten, vliegtuigen, etc).

Zingen is een prima manier om de taal te ontwikkelen. Baby's, peuters en ook grotere kinderen en volwassenen reageren onbewust positief op het samen zingen. Het accent bij het zingen ligt op het plezier hebben, maar even goed ontwikkelt het kind door te zingen, de taal en het denken. Zingen

neemt daarom in ons kinderdagverblijf een belangrijke plaats in.

Op vaste tijden wordt er gezongen (om 10.00 na het fruit eten, om 12.00 voor het brood eten, om 15.30 bij het eet en drinkmoment en uiteraard volop bij feestjes).

Het lijkt er soms op dat de aandacht voor het *zijn* en het *welbevinden* van kinderen in het *nu* wat naar de achtergrond geschoven is. Het *worden* en de *ontwikkeling* voeren de boventoon. Door de overmatige aandacht voor de ontwikkeling wordt uit het oog verloren dat het heden, het hier en nu, betekenis en waarde heeft. Er wordt te snel naar momenten in de toekomst gewerkt. De kans bestaat dus dat wanneer we de fasen van de ontwikkeling bij kinderen gedetailleerd gaan beschrijven, dit als uitgangspunt wordt genomen om een kind te volgen.

Om twee reden is dit niet wat we willen:

- Pedagogische medewerkers zijn vanuit hun opleiding deskundig op het terrein van ontwikkelingsfasen en nemen deze kennis mee bij het volgen van kinderen.
- Het nader beschrijven van de ontwikkelingsfasen past niet in onze visie van individuele benadering van een kind. De vraag die we ons stellen bij een kind met speciale vragen ('probleemgedrag') is niet: het kind past hier niet, maar: hoe sluiten wij aan bij dit kind. Wij nemen waar, interpreteren en handelen in eerste instantie op grond van wat het kind laat zien, i.t.t. het handelen vanuit de zgn. ontwikkelingstheorieën.

Onze visie is gericht op de individuele ontplooiing van kinderen. Wij vertrouwen er op dat elk kind dat in z'n eigen tempo doet. Toch vinden we het nodig pedagogische medewerkers een handreiking te bieden om problemen in de ontwikkeling te onderkennen: hoe en waaraan zien we dat we ons zorgen moeten maken over de ontwikkeling van *dit* kind.

2.4 Het volgen van de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen

Hierboven kwam het begrip welbevinden al even aan bod. Casa4 gaat in haar visie uit van het hier en nu van een kind. Het welbevinden gaat over dat hier en nu. Als een kind zich goed voelt is het vrolijk, zorgeloos, onderzoekend, ontdekkend en nieuwsgierig. Het voelt zich fijn, veilig en vertrouwd. Het is aan de deskundigheid van de pedagogische medewerkers om, wanneer een kind zich niet lekker voelt (dus een verstoring van dit welbevinden), dit te onderkennen. Dit gebeurt in nauw overleg met de ouders. De pedagogisch medewerker wordt hierin ondersteund door trainingen en de regelmatige werkbegeleiding.

Natuurlijk volgen we de ontwikkelingen en het welbevinden van een kind. Er wordt op gelet dat ieder kind dat aanwezig is iedere dag "echt gezien" (dus bewust gevolgd wordt).

Ook volgen we kinderen door schriftelijke observaties volgens het Kind-volgsysteem en (dagelijkse) gesprekken met ouders. Als blijkt dat een kind zich niet optimaal ontwikkelt, kunnen er verdere stappen genomen worden. Naast de observaties vanuit het kind-volgsysteem kennen we het signaleren van mogelijke ontwikkelingsproblemen.

Ouders worden altijd op de hoogte gesteld van de observaties als deze gehouden zijn. De observatie wordt met hen besproken. Als er aanleiding toe is kunnen ouders verwezen worden naar consultatiebureau of huisarts. Als organisatie hebben wij de rol ouders daarin te adviseren en te ondersteunen. De keuze in de te nemen stappen is aan de ouders. Vanuit het welbevinden van het kind in het kinderdagverblijf blijven de pedagogische medewerkers echter nauw betrokken en in gesprek met de ouders.

2.5 Wat houdt het kind-volgsysteem in?

Dit systeem volgt het welbevinden van kinderen en geeft hierover informatie aan ouders.

Vanaf het kennismakingsgesprek tot het moment dat het kind afscheid neemt van het

kinderdagverblijf wordt een kind gevolgd met betrekking tot het welbevinden en de ontwikkeling. Het welbevinden van een kind is een belangrijke voorwaarde voor groei en ontwikkeling van een kind. Daarom wordt er regelmatig door de pedagogisch medewerkers met elkaar en met de ouder(s) over het welbevinden en de ontwikkeling gesproken. Dit volgen van de kinderen gebeurt aan de hand van het Kind-Volg-Systeem (KVS). Kinderopvang. “De Groene Weide” werkt hiermee om de werkwijze binnen “De Groene Weide” (0-4 jaar) te verbeteren, zodat er beter gereageerd kan worden op de behoefte van het kind. Het KVS bestaat uit verschillende vragenlijsten, die weer onderverdeeld zijn in leeftijdsgroepen. Deze vragenlijsten worden door de pedagogisch medewerkers ingevuld en gebruikt bij de 10 minuten gesprekken. De ouders worden twee keer per jaar uitgenodigd voor een 10 minuten gesprek. Tijdens dit gesprek wordt de vragenlijst doorgenomen en kunnen de pedagogisch medewerker en de ouders eventuele vragen over het kind aan elkaar stellen.

Het KVS dient ook als hulpmiddel voor:

- Het maken en verbeteren van het pedagogisch beleid;
- Het kwaliteitsbeleid;
- Voor verbetering van de communicatie tussen ouder, pedagogisch medewerkers en verdere collega's.

2.6 Ontwikkelen door spel

“Als je zien wilt wat kinderen kunnen, moet je ophouden hen dingen te geven”

(N.Douglas, uit: Een portret van creatieve kinderen)

In de ontwikkeling van kinderen neemt het spel een essentiële plaats in. Het kan gezien worden als het dagelijks brood voor kinderen. In spel kunnen kinderen hun creativiteit kwijt en leren kinderen wie ze zijn. In spel kunnen kinderen experimenteren met wat ze in de werkelijkheid hebben leren kennen. Kinderen leren ook in sociaal opzicht van samenspelen: rekening houden met elkaar, beurten geven en verdelen. Van groot belang hierin is *hoe* we kinderen de mogelijkheid bieden te gaan spelen en te begeleiden in hun spel. Van oudsher zijn we gewend om als opvoeder veel te willen sturen waar het gaat om het handelen van het kind. In het aanbieden van activiteiten bedenken wij bij voorkeur (vaak met goede bedoelingen!) wat de kinderen moeten gaan maken, of bepalen wij het verloop van spelactiviteiten. Het welslagen van de activiteiten hangt er dan vaak vanaf of het product voldoet aan het beeld en de verwachting wat wij er als opvoeder van hadden. Op het moment dat wij als opvoeder onze ideeën opleggen hoe het moet, zal het kind niet meer de vrijheid ervaren om er een eigen invulling aan te geven. De mogelijkheid bestaat dat kinderen door deze aanpak geremd worden, en dus belemmerd worden in hun creativiteit.

In dit hoofdstuk geven wij de visie weer die Casa4 heeft op spel en creativiteit en wat de rol van de pedagogisch medewerker hierin is.

2.7 Uitgangspunten

Creativiteit zegt naar ons idee iets over *de waarde* van spel en over *de waarde* van het vernieuwend/scheppend bezig zijn. In de manier waarop wij kijken naar de creatieve ontwikkeling van kinderen hebben we ons laten inspireren door de pedagogiek van Malaguzzi (de “Reggio-pedagogiek”) uit Italië. Belangrijk uitgangspunt bij Malaguzzi is dat alle kinderen creatief zijn. Kinderen zijn nieuwsgierig en worden dagelijks door hun omgeving geraakt. Malaguzzi spreekt in dit verband over “bekend worden met het onbekende”. In spel kunnen kinderen experimenteren met wat ze tegenkomen in de werkelijkheid. Kinderen zijn spontaan en

ongeremd, hebben een grote verscheidenheid aan interesses. Kinderen kijken op een eigen, onbevooroordeelde manier naar de werkelijkheid en hebben een natuurlijke behoefte zich te uiten, te experimenteren. In spel kunnen kinderen hun nieuwsgierigheid kwijt. Hierdoor leren kinderen ook.

Wij gaan in onze visie uit van de *ervaringswereld* van het kind. Het gaat er om dat we ingaan op wat een kind op een bepaald moment daadwerkelijk bezighoudt. Dit betekent goed kijken en luisteren naar wat een kind vraagt en je kunnen inleven in de belevingswereld van een kind. Kinderen wijzen zelf de weg als ze voldoende ruimte krijgen. Kinderen zijn in staat om eigen keuzes te maken.

Waar het om gaat is dat kinderen ervaren dat het *goed* is wat ze kiezen, wat ze doen, wat ze produceren. Door deze houding wordt de eigenheid van kinderen bevorderd. Hierdoor leren kinderen wie ze zelf zijn, komen ze bij hun werkelijke uniek-zijn en leren ze zichzelf respecteren. Het kind kan dan in een toestand terecht komen waarin het doet en speelt vanuit het hart, zo geconcentreerd speelt dat het de rest vergeet. In ons werken met kinderen hebben we met een "totaal aan individuen" te maken.

Over het uniek-zijn van kinderen merkt Malaguzzi het volgende op:

- Elk kind heeft een eigen werkelijkheid (ervaringen, relaties). Deze moeten we in acht nemen.
- Elk kind heeft gevoelens en ervaringen die niet te scheiden zijn van hun achtergrond.
- Elk kind heeft *nu* bepaalde gevoelens.
- Het gaat om *dit* kind.
- Het gaat er om aan te sluiten bij de dag van vandaag en het moment nu.
- Het gaat er om al doende aan te sluiten bij het kind vanuit de relatie pedagogisch medewerker/kind.

Ook Korczak stelt dat ieder kind anders is en dat we ons hiervan bewust moeten zijn in ons omgaan met kinderen. Ieder kind heeft een eigen persoonlijkheid, kinderen verschillen in capaciteiten en emoties, en ook in activiteiten en spel verschillen kinderen in tempo en aandacht spanne.

2.8 Kenmerken van spel

In het algemeen kunnen we over spel zeggen dat het twee belangrijke kenmerken heeft:

- Kinderen spelen omdat en zolang ze het *leuk* vinden.
- In spel zijn kinderen *ontdekkend* bezig. Hierin leren ze zichzelf en hun omgeving kennen.

Kinderen spelen om het doen (het bezig zijn), er wordt gespeeld vanuit het hart en niet vanuit het hoofd (zie ook hierboven). Je zou kunnen zeggen dat het spel geen *doel op zich* is maar een *middel* voor het kind om te *creëren*. Spel is vaak gericht op het zoeken van *contact* (afhankelijk van leeftijd, maar ook bij baby's zie je al dat het contact met de pedagogisch medewerker onderdeel van het spel is.) Spel vindt plaats in het *nu*, wat hen nu bezighoudt vormt uitgangspunt voor het spel. Hierbij kan fantasie een belangrijke rol spelen. Kinderen kunnen intens spelen; ze sluiten zich daarbij af voor de omgeving en hebben ook geen tijdsbesef meer. Kinderen zijn niet-taakgericht in spel, ze gaan van het een op het ander over (wel afhankelijk van leeftijd; naarmate ze ouder worden neemt taakgerichtheid toe). Kinderen zijn vaak scheppend. Er wordt niet voor niets gezegd dat artiesten en kinderen hierin op elkaar lijken!!

Spel bij kinderen onderscheidt zich afhankelijk van de leeftijdsfase waarin kinderen zich bevinden. Bij *baby's* bestaat spel met name nog uit beweging (in eerste instantie van het eigen lichaam, b.v. het manipuleren van de handjes). Het contact met de pedagogisch medewerker neemt daarbij een belangrijke plaats in. Herhaling van spel is belangrijk. Kinderen leren hiervan en het geeft ze ook een vertrouwd gevoel. Het spel van de *dreumes* kenmerkt zich door voortdurend op onderzoek uit te zijn, materialen in/uit een bakje, knopjes aan/uit, verplaatsen van materialen.

Bij de *peuter* vindt al meer “gerichte” activiteit plaats, meer grof motorische activiteiten, het spelen met dingen, en ook het ontstaan van de fantasie in spel. Ook fijn motorisch ontwikkelt de peuter zich: in tekeningen bijvoorbeeld is een grote groei te zien.

Bij de *kleuter* neemt fantasie nog sterker toe. En ook het samenspel verfijnt zich. Kleuters kunnen langer en meer gericht bezig zijn.

Bij de *schooltijdleeftijd* heeft spel alles te maken met vriendschap en het ontwikkelen van sociale relaties. In de leeftijd van het vierde tot het zevende jaar zien kinderen vrienden als anderen die hen aardig vinden en met wie ze speelgoed en andere activiteiten delen. Ze beschouwen kinderen met wie ze het grootste gedeelte van hun tijd doorbrengen als hun vrienden. Hun vriendschappen zijn nog niet gebaseerd op de unieke neutrale karaktertrekken van hun vriendjes.

In de leeftijd van acht tot tien jaar laten kinderen de persoonlijke eigenschappen en kenmerken meewegen, evenals de beloningen die een vriendschap oplevert. Maar het belangrijkste element in dit stadium is het wederzijds vertrouwen. Er worden bij aanvaringen formele verklaringen en verontschuldiging verwacht voordat een vriendschap weer hersteld kan worden. In de periode van het elfde tot het vijftiende jaar worden vriendschappen ontwikkeld zoals ze die ook tijdens hun adolescentie zullen hebben. Ze kijken minder naar activiteiten die ze kunnen delen en meer naar de psychische voordelen. Er is behoefte aan vrienden die zowel fysiek als psychisch behulpzaam zijn.

2.9 Wat bieden we aan?

De pedagogisch medewerker heeft in het initiëren en begeleiden van spel een belangrijke taak. In het spel gaat het erom aan te sluiten bij de leefwereld van het kind op dit moment, wat wil het kind nu? Hoe doe je dit nu? In het hoofdstuk Dagelijks werkplan komt dit tevens aan de orde. We gaan ervan uit dat pedagogische medewerkers weten welke kinderen er op een bepaalde dag komen en waar de interesses van deze kinderen liggen. Van daaruit worden er activiteiten voor (en bij de BSO met) de kinderen bedacht. Er zijn altijd meerdere activiteiten zodat de kinderen kunnen kiezen. Bij het bedenken van de activiteiten zijn de pedagogische medewerkers flexibel. Het kan zijn dat er een knutselactiviteit bedacht is omdat de pedagogische medewerkers weten dat er een aantal kinderen interesse hiervoor hebben (daarnaast is er altijd ook een activiteit voor kinderen die hier geen interesse voor hebben, bijvoorbeeld een grof motorische activiteit op de gang). Het onderwerp wat geknutseld wordt is vrij, dit hangt af van de belangstelling van de kinderen. Als de dag begint vertellen bijvoorbeeld verschillende peuters enthousiast over luchtballonnen die ze hebben gezien. Dit kan een mooie aanleiding zijn om bijvoorbeeld luchtballonnen te maken.

Kinderen moeten zich in hun spel kunnen laten gaan. Van groot belang hierbij is wel dat de pedagogisch medewerker *structuur* aanbiedt waarbinnen het kind tot spel kan komen. Zij laten het kind kiezen uit verschillende activiteiten of vragen het kind wat het wil doen. Ook moeten regels en afspraken helder zijn voor het kind. Regels bieden ook weer een veilige structuur van waaruit het kind tot spel kan komen. Te veel regels verstikken echter.

Wanneer een kind iets zelf gemaakt heeft, is het een teken van respect om hier zorgvuldig mee om te gaan. Zelfgebouwd materiaal moet kunnen blijven staan, zodat het bewonderd kan worden en het kind er verder mee kan spelen.

Wat zijn goede manieren om contact met het kind te hebben tijdens het spel zonder als pedagogisch medewerker te storen?

- Kijk naar de kinderen zonder te praten, het kind voelt dan je aanwezigheid en betrokkenheid.
- Tijdens activiteiten kun je wanneer het kind even op kijkt naar je door een knikje aangeven dat het gezien wordt. Je laat dan merken dat je ziet wat hij/zij doet. Als je toch iets wilt zeggen, praat dan over de onderwerpen waar de aandacht van het kind op dat moment op gericht is. Het gaat er om dat je op verschillende manieren kunt laten merken dat de activiteiten van het kind door jou erkend en aanvaard worden.
- Deel in het plezier en succes! De activiteiten zelf zijn hierbij belonend. En laat ook later ouders delen in het plezier dat het kind die dag gehad heeft. Vertel ze hier ook over.
- Heb er begrip voor als iets niet lukt, en laat de kinderen ook hun teleurstelling en eventuele verdriet ervaren.
- Speel mee in de fantasiewereld van het kind, en laat je daarbij leiden door de structuur die door het kind geschapen is: het kind is in zijn wereld de baas! Kinderen leren hierdoor ook leiding te nemen, eigen regels te maken en een gevoel van macht te ontwikkelen.
- Corrigeer een kind niet in zijn spel, tenzij het daar zelf om vraagt.
- Lachen en gek doen ontlaadt!

2.10 Aandacht voor speelgoed

Een kijk op ruimte en spel betekent natuurlijk ook een kijk op speelgoed. Het speelgoed is immers het materiaal door middel waarvan het kind speelt. Speelgoed is dus heel belangrijk. Bij de inrichting en aanschaf dient rekening gehouden met de leeftijdsgroep waarvoor het bestemd is. We gaan uit van zoveel mogelijk duurzaam en natuurlijk speelgoed. In de groep proberen we niet te veel speelgoed tegelijk aan te bieden. Beter is om speelgoed af te wisselen. Ook is het belangrijk dat een kind zelfstandig speelgoed kan pakken. Het speelgoed waar een kind dus zelfstandig mee kan spelen wordt zodanig in een kast opgeborgen dat het kind er zelfstandig bij kan.

Maar kan het kind dan alleen maar spelen met speelgoed? Het ligt er aan wat onder speelgoed verstaan wordt. Wanneer uitsluitend gedacht wordt aan de spellen en materialen die in de gemiddelde speelgoedzaak te koop zijn moet het antwoord nee zijn. Een kind wordt beïnvloed, maar laat zich niet uitsluitend leiden door de tv-reclames of aanlokkelijke brochures. Een kind zoekt vaak zijn eigen speelgoed. "Haal buiten naar binnen": geef het kind de mogelijkheid datgene wat hij uitzoekt als speelgoed ook als speelgoed te kunnen gebruiken. Een grote kartonnen doos waarmee de boodschappen naar huis zijn vervoerd kan thuis opeens een boot worden, een stuk elektriciteitsbuis kan een brandweerslang worden, enz. Ook allerlei gebruiksvoorwerpen in huis kunnen voor kinderen een hele nieuwe betekenis krijgen, evenals meubels, kussens, enz. Uiteraard worden ook spelmaterialen gekocht voor de kinderen. Daarbij wordt zo veel mogelijk gekozen voor natuurlijk en/of duurzaam materiaal.

Zoals eerder genoemd is één van de pijlers van Casa4 dat we kinderen respectvol benaderen vanuit de belevingswereld van het kind. Belangrijk is dus respect te hebben en open te staan voor alle culturen en daar ook rekening mee te houden bij activiteiten en spelmaterialen. Te denken valt aan: zwarte/witte poppen, verkleedkleden, interculturele kinderboeken, muziek, puzzels, en

ander herkenbaar speelgoed.

2.11 Radio, muziek, televisie en computer

Kinderen kunnen ogenschijnlijk genieten en vrolijk meebewegen op muziek die ze horen. We kunnen er echter niet vanzelfsprekend van uit gaan dat plezier betekent dat het ook goed is. Dat is niet altijd het geval. We vinden het vanuit onze visie belangrijk kinderen betrokkenheid te bieden bij datgene wat aangeboden wordt. Dit geldt voor een breed gebied: niet alleen muziek maar ook films, spelletjes, speelgoed, enz.

Het tegenovergestelde van betrokkenheid is opwinding. We weten dat kinderen zich aan opwinding niet ontwikkelen. Wanneer kinderen zo in het spel duiken dat het voorbij betrokkenheid gaat en er opwinding voor in de plaats komt, is dat een emotie die opname (=leren) kan blokkeren.

Bij het gebruik van televisie en radio zien we dat het nodig is met het aanbieden bewust om te gaan. In heel veel huishoudens staat de radio als vanzelfsprekend de hele dag aan vanuit de behoefte van volwassene. Dit geluid is een inbreuk en een mechanische toevoeging die niet wenselijk is voor kinderen. Het leidt af van de betrokkenheid voor spel en/of andere bezigheden. We vragen daarom van pedagogische medewerkers een bewuste omgang met Radio en televisie.

2.12 Respect voor de natuur

In de dagelijkse omgang met kinderen op de kinderopvang hebben wij respect voor de natuur. Wij sluiten aan bij bijvoorbeeld weersomstandigheden, seizoenen of bepaalde gebeurtenissen. Wanneer mogelijk, en afhankelijk van de leeftijd, trekken we er met kinderen op uit, verzamelen materiaal om daar, terug op de kinderopvang, verder mee te spelen. Op de groep kunnen de prachtigste dingen gemaakt worden van steentjes, schelpen of takjes. Een bewuste keuze kan ook zijn het noodzakelijke tuinonderhoud niet geheel uit te besteden, maar ook kinderen daarmee bezig te laten zijn, zelfstandig of onder begeleiding.

2.13 Persoonlijke competentie

Hieronder geven wij inzicht hoe wij handelen m.b.t. de ontwikkeling van de persoonlijke competentie. De handelingsaspecten die hieronder benoemd worden zijn toegelicht in dit hoofdstuk of komen naar voren in het voorgaande of de volgende hoofdstukken.

De beroepskracht ondersteunt en stimuleert individuele kinderen. Dit doen wij door:

- In het hoofdstuk Emotionele veiligheid is al beschreven dat we kinderen leidend laten zijn bij het bepalen van de activiteiten. Door te kijken naar kinderen en dit te verwoorden: "Ik zie dat je....., wil je.....?" en door kinderen keuzes te laten worden zij gestimuleerd in hun persoonlijke ontwikkeling.

Er is goede interactie tussen beroepskracht en individuele kinderen. Dit doen wij door:

- In het hoofdstuk Emotionele veiligheid is de benaderingswijze en interactie al beschreven.

Kinderen hebben de mogelijkheid om eigen ervaringen op te doen via spelmateriaal, activiteiten aanbod en inrichting. Dit doen wij door:

- Kinderen reageren op de ruimte om zich heen. We kiezen daarom bewust voor

- kleurgebruik in en zorgen voor voldoende daglicht.
- We proberen rust in de kinderopvangruimte te creëren door het niet te vol te laten zijn (de kunst van het weglaten). We zijn dus rustig in het ophangen en neerzetten van materialen. Liever meerdere keren wisselen vanuit een centraal magazijn dan alles neer zetten. Kinderen hebben dan ook vaker iets nieuws, dus een uitdaging.
 - Aparte spelhoeken in de groep of in de hal zorgen ervoor dat kinderen meer individueel of in kleine groepjes gaan spelen. Het zorgt voor rust, kinderen storen elkaar minder in hun spel. We creëren dan ook rustige plekken (hoeken) en actieplekken (grote motorische activiteiten in de gang of buiten, een bouwhoek).
 - We beseffen ons dat kinderen een andere ooghoogte hebben. Door het spelmateriaal zo te plaatsen (op ooghoogte van kinderen) kunnen kinderen gericht kiezen.
 - Te veel prikkels verstoren het spel. Daarom gaan we bewust om met geluid (radio, muziek) en met ophangen van werkjes (liever niet kriskras door de groep). We kiezen voor muziek/geluidsmomenten als activiteit en het ophangen van werkjes van kinderen op een bepaalde wand of tentoonstellingshoek.
 - We bieden activiteiten aan vanuit hun belevingswereld in kleine groepen. Kinderen hebben een keuze aan welke activiteit ze mee willen doen (zie ook *Dagprogramma*)

Er is aandacht voor leermomenten. Hierbij is taal en motorisch spel van jonge kinderen belangrijk. Dit doen wij door:

- Kinderen leren door spel en exploratie (ontdekken). Door het verwoorden van de activiteiten wordt de woordenschat vergroot. Motorisch spel (ook grof motorisch op de gang of buiten) is onderdeel van het activiteiten aanbod. Ook het lezen van boekjes, zingen, etc. is onderdeel van het activiteiten aanbod.

De ontwikkeling van de sociale competentie

3.1 Inleiding

Het begrip sociale competentie verwijst naar een heel scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, delen, samenwerken, helpen en conflicten oplossen.

Zoals als eerder gezegd bij het hoofdstuk Emotionele veiligheid hebben pedagogische medewerkers een belangrijke rol, ook in de sociale ontwikkeling, daarnaast bevordert de omgang met (vaste) leeftijdsgenootjes de mogelijkheid om vaardigheid te verwerven in het omgaan met en het aangaan van relaties met andere kinderen. De inrichting van de ruimte kan een belangrijke voorwaarde zijn voor het opdoen van sociale contacten evenals voor het opdoen van persoonlijke competentie. Hieronder worden de aspecten leeftijdsgenootjes en ruimte uitgewerkt.

3.2 Vaste leeftijdsgenootjes

Het werken met vaste leeftijdsgroepen bevordert het gevoel van (emotionele) veiligheid bij kinderen. Het kind krijgt dan te maken met bekende leeftijdsgenootjes. Vanuit dit gevoel van veiligheid kunnen er sociale contacten ontwikkeld worden. In vaste groepen kunnen kinderen al in het tweede levensjaar een duidelijke voorkeur voor één of twee leeftijdsgenootjes ontwikkelen. Binnen vriendschap relaties is sprake van sociale uitwisselingen en van emotionele responsiviteit (een antwoord inhoudend, antwoordend). Groepsgenoten kunnen al op jonge leeftijd een bron van veiligheid vormen maar dan moeten zij elkaar wel zo regelmatig zien dat ze elkaar goed kunnen leren kennen. In een vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen. Goede relaties met leeftijdsgenootjes bevorderen ook de persoonlijke competentie. Het bevordert de kwaliteit van hun uitwisselingen en van hun spel.

Onder sociale ontwikkeling bij de Groene Weide verstaan we het proces, waarin het kind leert omgaan met andere kinderen en volwassenen, zowel individueel als in groepsverband. Vanaf de geboorte is het kind sociaal gericht. Het is onze taak om dit, in aanleg aanwezig, sociaal gevoel te stimuleren tot ontwikkeling. Het kind leert zorg te dragen voor zichzelf en anderen in zijn omgeving, waardoor het meer en meer een eigen verantwoordelijkheid kan dragen.

Kinderen komen veel in contact met elkaar en met de leidsters. Door de andere kinderen en leidsters regelmatig tegen te komen leren zij spelenderwijs rekening te houden met elkaar, nieuwe ervaringen op te doen, samen plezier te maken. Door middel van deze contacten leren zij de anderen en zichzelf kennen.

In de babygroep leert het kind door middel van geur en stem en de manier waarop het wordt vastgehouden, de leidsters kennen. De herkenning is o.a. merkbaar aan het lachen van de baby. De baby krijgt antwoord op zijn poging om in contact te komen. Door deze wisselwerking zal de baby zich veilig voelen. Een baby ligt te huilen in de box. De leidster pakt hem op terwijl ze een liedje zingt, zacht wiegend op de arm, waardoor de baby rustig wordt.

Door het huilen geeft de baby ons een signaal waar wij op inspelen.

Een aantal peuters speelt samen en moet het speelgoed delen met anderen. Soms gaat dit vanzelf, soms is dit nog lastig voor ze. Zij ontdekken dat ze af en toe even moeten wachten alvorens zij aan de beurt zijn.

Baby's en dreumesen spelen veelal naast elkaar, naarmate kinderen ouder worden, doen wij een beroep op de gezamenlijkheid. Daarnaast ervaren zij gaandeweg dat ze niet alleen zijn; ze spelen met elkaar, eten samen en houden rekening met elkaar. Ze merken dat het leuk kan zijn om bij een groepje te horen, of dat het gezellig is om met anderen aan tafel te zitten. Kinderen ondernemen zelf stappen tot zelfstandigheid en daar naast stimuleren wij hen daarin, rekening houdend met de leeftijd, het tempo en de interesse van het kind. Wij bieden kinderen de

mogelijkheid om vanuit de basisgroep hun wereldje steeds meer te vergroten. Ze spelen op bepaalde momenten een tijdje in de groep waar zij binnenkort naar overstappen; ze nemen initiatieven om andere kinderen en ander spelmateriaal op te zoeken.

Net na het fruit moment 's ochtends om 09.30 uur worden alle namen van de kinderen opgenoemd en aan de kinderen gevraagd of iedereen er is. Door dit steeds weer te herhalen, ontdekken de kinderen wie er die dag wel of niet zijn. Hiermee stimuleren wij de aandacht voor het groepsgebeuren. Vanuit deze veilige situatie krijgen de kinderen de gelegenheid om ook met anderen te spelen.

Kinderen hebben al vroeg te maken met verschillende waarden en normen. In hun opvoeding thuis krijgt een kind waarden en normen mee. Dit geeft het kind duidelijkheid en houvast, omdat het steeds meer van de wereld leert te begrijpen. Wanneer een kind op het kinderdagverblijf komt kan het zijn dat het misschien met andere waarden en normen in aanraking komt. Kinderen staan over het algemeen open voor nieuwe dingen en nemen gehanteerde waarden en normen over. Eerlijkheid, verdraagzaamheid, respect hebben voor elkaar en de omgeving zijn een aantal van de waarden en normen die wij kinderen mee willen geven.

Ieder kind is uniek, met zijn eigen karakter, gewoontes en eigenaardigheden. Wij houden rekening met het temperament van het kind en passen ons handelen daar op aan.

Daar waar het ene kind uitbundig reageert zal een ander zich stilletjes op de achtergrond houden. Doordat wij de kinderen in hun reacties leren kennen, kunnen wij op een adequate manier op hen reageren. Voorop staat dat ze mogen zijn wie ze zijn. Daar waar wij denken dat een kind moeite heeft om zich veilig te voelen, zullen wij hier extra aandacht aan besteden. Vanuit veiligheid zullen kinderen hun eigenheid ontplooiën.

Door positief gedrag bij kinderen te bevestigen, en negatief gedrag te corrigeren geven wij grenzen aan wat kan en wat niet kan. Door positief gedrag te stimuleren en aan te moedigen willen we zoveel mogelijk het straffen beperken. We laten een kind eerst zien waarom iets niet mag. Indien het nodig is om te corrigeren, wijzen we het gedrag af en niet het kind. Voorop gesteld dat het voor het kind kort en duidelijk is, en het een verband kan leggen tussen oorzaak en gevolg. In de praktijk zien we vaak dat kinderen elkaar corrigeren.

Peuters begrijpen vaak goed wat kan en wat niet kan. Als een kind na herhaaldelijke waarschuwingen zijn gedrag niet om kan buigen, zetten we het even apart. Als er daarna over gepraat is met het kind, gaat het weer spelen.

Kinderen leren spelenderwijs de wereld ontdekken. Op het eerste gezicht lijkt het spel een tijdverdrijf. Spelen is echter meer, het is een belangrijke activiteit waarmee het kind, op een prettige manier, vertrouwd raakt met zichzelf en zijn omgeving. We laten kinderen over het algemeen vrij; lekker onbezorgd spelen is voor ieder kind, het meest fijne wat er is. Soms is het nodig om te sturen, het kind kennis te laten maken met andere mogelijkheden of in het belang van het groepsgebeuren.

We bieden gerichte activiteiten aan. Kinderen zijn vrij om hier aan deel te nemen. Meestal vinden ze het plezierig om samen bezig te zijn. Deze activiteiten zijn divers van aard; knutselen, voorlezen, bewegingsspelletjes, fantasiespelletjes, liedjes zingen.

3.3 Ruimte

Kinderen reageren op de ruimte om zich heen. Ruimte heeft invloed op de emotionele veiligheid en persoonlijke ontwikkeling (d.m.v. materialen en middelen) maar ook op de sociale ontwikkeling.

Een ruimte die ingericht is vanuit het oogpunt van een pedagogisch medewerker zal als kenmerk hebben dat die overzichtelijk is en weinig "verborgen" hoekjes heeft of mogelijkheden om apart te spelen. De pedagogisch medewerker heeft graag oog op de totale groep. Wanneer kinderen in

een dergelijke ruimte spelen is de kans groot dat een aantal door de ruimte gaan rennen, dat anderen afgeleid worden en dat ze elkaar storen in hun spel. Als de ruimte niet goed georganiseerd is storen de kinderen elkaar en krijgen daardoor veel botsingen. Een goede ingerichte ruimte geeft mogelijkheden voor rustig samenspel.

Daarbij is niet alleen de afmeting van belang maar ook de inrichting, aankleding en materiaalkeuze. Wanneer we observeren hoe kinderen zich bewegen in de ruimte valt op dat ze behoefte hebben aan aanbod van verschillende activiteiten. Activiteiten die prikkelend en uitnodigend zijn en die bijdragen in de ontwikkeling van elk kind. Dit gebeurt op verschillende gebieden: fantasie, creativiteit, motoriek, taal en op het cognitieve vlak. Wanneer een ruimte verschillende speelhoeken heeft wordt die mogelijkheid geboden. Kinderen kunnen in kleine groepjes hun eigen spel spelen zonder dat ze gestoord worden. Dat voorkomt conflicten en leidt tot rust in de groep.

3.4 Inrichting van spelruimtes

Als we uitgaan van het kind bij de inrichting van ruimtes waarin zij spelen komen we soms tot even verrassende als vanzelfsprekende keuzes. Wanneer wij zelf door de knieën zakken, is de hoogte van de poster niet meer zo logisch. Ook het op 'kindhoogte' zetten van spelmateriaal geeft kinderen de gelegenheid om zelf keuzes te maken. Uit ervaring blijkt dat kinderen deze wijzigingen heel leuk vinden en goed aankunnen.

3.5 Sociale competentie

Hieronder geven wij inzicht hoe wij handelen m.b.t. de ontwikkeling van de sociale competentie. De handelingsaspecten die hieronder benoemd worden zijn toegelicht in dit hoofdstuk of komen naar voren in de voorgaande hoofdstukken of het volgende hoofdstuk.

De beroepskracht ondersteunt de kinderen in de interactie tussen kinderen onderling. Dit doen wij door:

- Door het werken met vaste groepen geven we kinderen de kans hun leeftijdsgenootjes goed te leren kennen. Vanaf het tweede jaar kunnen kinderen een duidelijke voorkeur voor een of twee groepsleden ontwikkelen. Het gevoel van verbondenheid kan sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen. Kinderen die al jong veel negatieve ervaringen opdoen in de omgang met andere kinderen kunnen hierdoor beschadigd worden. In het hoofdstuk Emotionele veiligheid staat al beschreven hoe de pedagogisch medewerker in kan gaan op ongewenst gedrag bij de interactie tussen kinderen onderling.
- We geven kinderen de ruimte om contact te maken met elkaar en stimuleren samenspelen. "Wil je met in de bouwhoek of.....?".
- We geven de kinderen de ruimte om elkaars gedrag te herkennen en grijpen niet te snel in bij kleine aanvaringen.
- We storen zo min mogelijk in samenspel.
- We geven woorden aan wat kinderen zien, meemaken en voelen.

De beroepskracht ondersteunt de kinderen in het voorkomen en oplossen van conflicten. Dit doen wij door:

- We grijpen niet te snel in bij kleine aanvaringen maar wel bij conflicten waarbij kinderen hulp nodig hebben. We doen dit op de wijze die beschreven staat in het hoofdstuk emotionele veiligheid.

De kinderen maken deel uit van het groepsgebeuren. Dit doen wij door:

- De kinderen behoren bij een vaste stamgroep. Bij de activiteiten (ook eten, etc.) splitsen we om meer persoonlijke aandacht te kunnen geven (meerdere activiteiten met een kleinere groep of twee groepen met eten). Het kind kiest de activiteit of het groepje. Door de vaste leeftijdsgenootjes en vaste pedagogische medewerkers leert een kind de totale groep kennen.

Eigen maken van waarden en normen

4.1 Inleiding

Om goed te functioneren in de samenleving waarvan zij deel uitmaken, moeten kinderen zich de waarden en normen, ofwel de “cultuur” van die samenleving eigen maken. Ouders leren kinderen niet alleen de gedragsregels die binnen het gezin gelden maar ook de waarden en normen die zij van belang achten voor het functioneren van hun kind buiten het gezin. De kinderopvang kan zorgen voor een nog breder kader.

Kinderen leren in de kinderopvang ook “de regels van het huis”. Daarnaast komen zij in aanraking met meer algemene waarden en normen doordat zij in aanraking komen met andere kinderen en volwassenen. Het is van belang dat de socialisatie in de kinderopvang adequaat geschiedt, maar ook dat de socialisering in de kinderopvang is afgestemd op die van het gezin.

Het contact met de ouders is dus van groot belang. Het bespreken van elkaars waarden en normen (thuis en kinderopvang) zorgt ervoor dat het kind oog krijgt van anders, mogen en moeten in de verschillende situaties.

4.2 Intake en de dagelijkse mondelinge communicatie

Gedurende de intake of plaatsingsgesprek komen de wederzijdse waarden en normen aan bod. Ouders kunnen aangeven welke zaken zij van belang vinden en de pedagogische medewerkers vertellen over de waarden en normen van de opvang. Daarnaast is er de communicatie bij het brengen en halen* (zie ook het hoofdstuk Dagelijks werkplan en het Protocol Wennen en doorstromen).

Vaak treft de ouder bij de dagopvang aan het eind van de dag een andere pedagogisch medewerker dan ‘s ochtends toen het kind werd gebracht. Pedagogische medewerkers moeten onderling dus goed communiceren om de overdracht van informatie over een kind goed te laten verlopen. Vooral bij de jongste kinderen is dit heel belangrijk. De grotere kinderen kunnen zelf vertellen hoe de dag is geweest. Maar ook hier is het noodzakelijk dat pedagogische medewerkers elkaar goed informeren.

Bij het ophalen van de kinderen is er niet altijd voldoende tijd om uitgebreid te praten. Wij bieden ouders de gelegenheid om op een ander tijdstip een individueel gesprek over hun kind te hebben. Ook kan er vanuit de pedagogisch medewerker behoefte zijn de ouder(s) te spreken over hun kind. Soms gaan ouders daar, om uiteenlopende redenen, niet altijd of niet direct op in. Het is goed voor zowel pedagogisch medewerker als ouder (en uiteindelijk voor het kind) met elkaar in gesprek te blijven over een kind, om het kind te blijven volgen.

Een belangrijk aspect is de manier waarop de pedagogisch medewerker zowel de ouders als de kinderen benadert, respect voor elkaars waarden en normen, voor elkaars “zijn” is belangrijk. Een kind voelt zich welkom als het samen met zijn ouders enthousiast wordt ontvangen, terwijl de ouder voelt dat het kind in goede handen is en warme aandacht krijgt. Een kind enthousiast verwelkomen wil zeggen dat je laat blijken dat je het leuk vindt dat het kind er is. Leg enthousiasme en belangstelling voor het contact naar ouders en kinderen. “Het is goed gegaan, goed gegeten en gedronken”, is op zich belangrijke informatie voor ouders, maar kan vooraf worden gegaan door “Hij heeft vandaag veel plezier gehad met ...”. Een kind is zo bijzonder dat er altijd wat bijzonders te melden valt!

Hierboven is al aangegeven dat ouders op verschillende manieren communiceren over hun kind, soms spelen ook verschillende waarden en normen een rol. Juist omdat het over hun kind gaat kan de boodschap nadrukkelijk, stellend, emotioneel of veroordelend overkomen. Van een pedagogisch medewerker mag verwacht worden dat zij hier professioneel mee omgaat. Tijdens de interne trainingen wordt aandacht besteed aan verschillende manieren van communiceren.

Hier kunnen in ieder geval een aantal handreikingen worden gegeven:

- Blijf uit de emotie wanneer je in gesprek bent met ouders,
- Zoek antwoorden bij jezelf,
- Blijf uit de aanval-verdediging sfeer,
- Vermijdt het be- of veroordelen,
- Vertrouw op je eigen deskundigheid.

Pedagogische medewerkers hebben oog voor de omgangsvormen/aspecten van andere culturen, respecteren dit en maken het bespreekbaar.

4.3 Waarden en normen van de opvang

De belangrijkste waarden en normen van de Kinderopvang zijn in dit beleid al eerder aan bod geweest. Voor de samenvatting hiervan verwijzen we naar de visie en de RRIN. Dit zijn de belangrijkste waarden en normen die doorgevoerd worden in alle handelingen. Deze handelingen zijn verwoord in de laatste paragraaf van de hoofdstukken 2,3 en 4.

4.4 Eigen maken van waarden en normen

Hieronder geven wij inzicht hoe wij handelen m.b.t. het eigen maken van waarden en normen. De handelingsaspecten die hieronder benoemd worden zijn toegelicht in dit hoofdstuk of komen naar voren in de voorgaande hoofdstukken.

De kinderopvang en de groepssetting bieden een aanvulling op de socialisatie in het gezin. Kinderen komen in aanraking met andere aspecten van de cultuur en diversiteit van de samenleving. Ook komen kinderen in aanraking met de afspraken, regels en omgangsvormen van de opvang.

Afspraken, regels en omgangsvormen zijn aanwezig, duidelijk en worden aan kinderen uitgelegd. Dit doen wij door:

- De ouders ontvangen bij de intake informatie, de pedagogische werkwijze en de benaderwijze naar kinderen toe wordt dan tevens besproken. Pedagogische medewerkers handelen conform het pedagogisch beleid en protocollen. De omgangsregels worden stapsgewijs aan kinderen uitgelegd. Dit begint al bij het wennen (jas op de kapstok, spullen in het mandje, je mag gaan spelen, waar wil je mee spelen). Tijdens het verblijf op de groep worden de afspraken en andere omgangsvormen uitgelegd en herhaald. “Wil je eten?”, “Kom je aan tafel?” “Nog even blijven zitten want.....”, “We gaan nu.....”.
- Door het herhaaldelijk verwoorden van de regels en omgangsvormen wordt het duidelijk voor kinderen. Door te luisteren naar kinderen waarom zij dingen doen wordt het mogelijk hen te corrigeren of hen de ruimte te geven voor hun weg.

Beroepskrachten geven zelf in hun spreken en handelen het goede voorbeeld. Dit doen wij door:

- Zie hiervoor ook het hoofdstuk Emotionele veiligheid. De beroepskrachten geven het voorbeeld door hun houding en toon. Ook houden zij zich aan de regels (niet schreeuwen op de groep, kinderen persoonlijk benaderen, aangeven als je nu even geen tijd hebt maar dat je er snel op terug komt, etc.).

Dagelijks werkplan*

5.1 Dagelijkse structuur

Bij de dagelijkse opvang werken we kindvolgend. Dit betekent dat we geen strak dagritme hebben. Aangezien kinderen vanuit hun behoefte aan emotionele veiligheid wel behoefte hebben aan bepaalde structuren hebben we wel een globale dagindeling. Hier kan dus van afgeweken worden als de omstandigheden hiertoe uitnodigen. Aangezien de volgorde van het dagritme belangrijker is dan de tijd (door een activiteit of doordat de kinderen lekker spelen kan het zijn dat er later gegeten of geslapen wordt) geven wij geen exacte tijdsbepalingen. Daarnaast geldt dat we individuele behoefte boven het dagritme stellen. Als een kind bijvoorbeeld te moe is om mee te doen met een activiteit of om te eten kan het zijn dat dit kindje eerst gaat slapen om uit te rusten.

5.2 Werkverdeling vooraf aan de komst van de kinderen

Voorafgaande aan de komst van de kinderen hebben de pedagogische medewerkers die samen werken op die dag afspraken gemaakt betreffende:

Breng- en haalmomenten van de ouders en kinderen*

Tijdens een haal- en brengmoment hebben we bewuste aandacht voor ouders en kinderen. De ouder wil graag even vertellen of horen hoe het thuis of op het dagverblijf is geweest. Het kind verdient tevens de aandacht en wil mogelijk al gaan spelen met de kinderen die er al zijn. Het is daarom handig om als pedagogische medewerkers een werkverdeling te hebben voor die dag. Wie besteedt er aandacht aan de overdracht met de ouders en wie richt zich op de kinderen die er al zijn en geeft er aandacht aan het kind dat bijvoorbeeld mee wil spelen? Zetten we iets klaar als ontvangst activiteit? (Puzzels op de ene tafel en iets anders op de andere tafel, iets wat de kinderen die komen leuk vinden).

Een goed welkom is een belangrijk aspect voor het veilig voelen van kind en ouder. Hoe wordt er aan het einde van de dag aandacht besteed aan de ouders, wie doet dit, hoe is het georganiseerd?

Kinderen en activiteiten die er op die dag zijn

Voordat de kinderen er zijn hebben de pedagogische medewerkers een beeld van de kinderen welke die dag komen. Er wordt een verdeling gemaakt van de kinderen. Bij een baby/dreumesgroep bijvoorbeeld: Wie van de pedagogische medewerkers houdt zich bezig met de baby's en wie met de wat grotere kinderen? En wat voor (buiten)activiteiten worden er aangeboden?

De verdeling moet flexibel zijn. Naar aanleiding van activiteiten/wensen van kinderen kan het mogelijk veranderen, bijvoorbeeld in de peutergroep: Er komen een aantal kinderen waarvan verwacht wordt dat ze het leuk vinden om in de keuken bezig te zijn. Het is tevens de tijd van de aardbeien. Gedacht wordt aan het plukken van aardbeien en deze te gebruiken op beschuit of brood voor de lunch. Wie gaat er met de kinderen die aardbeien willen plukken naar buiten en wie begeleidt ze bij het wassen en klaarmaken van de aardbeien voor de lunch? Tijdens het voorstellen blijkt dat alle kinderen meewillen. Op dat moment wordt de verdeling anders en kan de hele groep meedoen. Een andere keer blijft de verdeling gehandhaafd of willen er maar

enkele kinderen mee.

Hierbij gelden natuurlijk de regels van veiligheid. De wil van kinderen is waar mogelijk leidend maar mag nooit consequenties hebben op het gebied van veiligheid en gezondheid. Als er maar een kind naar buiten wil mag het nooit zo zijn dat er een pedagogisch medewerker achterblijft met de zorg voor bijvoorbeeld zeven andere kinderen. Dan dient de activiteit uitgesteld te worden naar een later tijdstip wanneer er meer kinderen willen en dat kan soms al een half uur later zijn.

5.3 Dagprogramma kinderdagopvang

Ontvangst van ouders en kinderen

Breng- en haalmomenten (tussen 07.00 en 09.00 uur en aan het einde van de dag)

Conform de eerdergenoemde werkverdeling van de pedagogische medewerkers is doorgesproken hoe het welkom van ouders en kinderen wordt vormgegeven. Bijvoorbeeld: één pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat de ouders en kinderen begroet worden, de ander richt zich op de al aanwezige kinderen. Er is tijd voor een kort gesprek met de ouder. De pedagogisch medewerker begroet het kind en de ouder. Gevraagd wordt aan het kind hoe het met het kind is (afhankelijk van de leeftijd) en of het wil gaan spelen met een aantal dingen die klaar staan ("Wil je met de blokken of een puzzel maken?"). Wanneer een kind dit wil vangt de andere pedagogisch medewerker het op. Wil een kind dit samen met de ouder doen dan volgt het korte ontmoetingspraatje later. Het gaat er dus om dat er bewuste aandacht is voor het welkom van het kind. Daarnaast is er ruimte voor afscheid nemen. Hiervoor wordt een ritueel ontwikkeld. Het ene kind wil graag op de arm genomen worden en samen met de pedagogisch medewerker de ouder nazwaaien. Het andere kind wil niet zwaaien maar direct gaan spelen. Wel zegt de ouder altijd even dat hij/zij weg gaat en wanneer het kind weer gehaald wordt. ("Ik ga nu, maar ik kom je vanmiddag weer halen"). Bij het halen is er tevens bewuste aandacht voor ouder en kind conform het bovenstaande.

Ochtendactiviteiten

Iets eten/drinken, vrij of geleid spel, verzorgen (ochtend tussen 09.00 en 12.00 uur)

Gestart wordt met het gelegenheid bieden om iets te drinken of te eten aan het begin van de ochtend. De pedagogische medewerkers zetten dit (met hulp van de kinderen die dit willen) klaar op twee aparte tafels (er wordt gesplitst gegeten en gedronken zodat kinderen wat individueler aandacht kunnen krijgen). De pedagogische medewerkers vragen aan de kinderen of zij zin hebben om iets te drinken/eten (door apart benaderen, daadwerkelijk contact maken).

Pedagogische medewerkers hebben (met de kinderen in beeld) een activiteit bedacht die past bij de behoefte van de kinderen. Dit kan zijn zaken zoals kleien, schilderen, muziek, dans, zingen, verjaardag, koekjes maken, naar buiten, etc. De pedagogisch medewerker zet rustig klaar wat zij wil gaan doen en benadert een aantal kinderen persoonlijk of zij zin hebben om mee te doen. Als de kinderen wat anders willen wat past in het moment is dat ook prima. De pedagogisch medewerker begeleidt het groepje kinderen wat interesse heeft in de activiteit. Haar collega volgt de andere kinderen.

Belangrijk is om er bewust van te zijn dat onder activiteiten ook alle verzorgende activiteiten behoren, en daarmee pedagogische activiteiten zijn.

Bijvoorbeeld: Wanneer een baby/dreumes verschoond wordt, is er onderwijl ruimte voor contact. Er wordt altijd gesproken tegen het kind onder het verschonen. Iedere handeling wordt verwoord ("Nu doe ik je luier af", etc.). Met een baby kun je onderwijl een spelletje doen van het volgen van een voorwerp met de ogen of een speeltje geven en daarmee spelen ("Wat hou je dat al goed vast"). Met oudere kinderen kan een liedje gezongen worden. Maak bewust contact en

beschrijf dit contact in het schriftje (vastpakken/ grijpen/ volgen met de ogen gaat al goed, we hebben hiermee een spelletje gedaan). Ook het naar het toilet gaan (peuters) is voor peuters een activiteit die begeleid wordt. Dit houdt niet in dat kinderen die daaraantoe zijn niet zelfstandig naar het toilet kunnen gaan. De ruimte is zo ingericht dat dit veilig en hygiënisch kan verlopen.

Ook het eten is een activiteit (welke soms relatief veel tijd in beslag kan nemen). Het aardbeien plukken of iets anders klaarmaken met een klein groepje is daar een voorbeeld van. Het helpen tafeldekken, het zelf brood laten smeren ("Wat wil je erop?", "Hier is een mesje om jam te smeren, probeer het maar"), laat het een bewuste activiteit zijn om de zelfstandigheid te stimuleren.

Ook het slapen gaan kan als activiteit beschouwd worden. Mogelijk hebben de wat grotere kinderen behoefte aan een verhaaltje voor het slapen gaan. De kleinere kinderen worden in bed gelegd met een liedje of een ander ritueel. Dit ritueel kan per kind verschillen. Ook het uit bed halen gebeurt bewust. Wil dit kind even op schoot bijkomen of wil het direct spelen?

Naast de verzorgende activiteiten en eetactiviteiten wordt er dagelijks ook een buitenactiviteit aangeboden. Dit kan spelen op het buitenterrein zijn, een bezoekje aan het bos, of iets dergelijks. De activiteit wordt aangepast aan het weer. Regent het, dan kan er toch fijn buiten gespeeld worden. We trekken dan laarsjes aan. Met droog weer kunnen er spullen aangeboden worden. Vul eens lege dozen (met doeken, allemaal ballen, etc.), zet deze buiten neer en kijk eens wat voor fantasiespel kinderen daarbij hebben. Volg hen in hun spel.

Het buitenterrein is zo ingericht te zijn dat peuters zelfstandig kunnen buitenspelen. De buitenruimte is veilig.

Tenslotte wordt er binnen materiaal aangeboden. Verven en knutselen is hier een onderdeel van. Ook dit gebeurt in kleine groepjes. Zo ook met klei of ander soort materiaal. Zo creëer je dat je met een pedagogisch medewerker een wat kleinere groep kan begeleiden en de andere pedagogisch medewerker het oog op de kinderen houdt die met ander spelmateriaal bezig zijn. Een veractiviteit kan voor het ene kind twee minuten en voor de ander een kwartier duren! Heb hier als pedagogisch medewerker geen oordeel over maar volg het proces van het kind. Omdat we proces- en kindvolgend zijn werken we wel met modellen, maar stellen het proces centraal.

Eet- en slaapmoment

Middag: (tussen 11.30 en 14.30 uur) Eten/slapen (baby's volgen hun eigen eet- en slaapritme) De tafels (twee, gesplitst eten om meer individuele aandacht te kunnen geven) worden gedekt door de pedagogische medewerkers (eventueel met hulp van de kinderen die zij hiervoor geschikt achten (kinderen die niet in hun spel zitten of degenen die willen meehelpen). Boterhammen, etc. worden niet van tevoren klaargemaakt maar samen met de kinderen of door de kinderen zelf. Het afruimen gaat ook in samenwerking met de kinderen. Kinderen vinden het ook leuk om af te wassen/ op te ruimen. De ene pedagogisch medewerker kan de kinderen begeleiden die graag mee willen helpen. De andere pedagogisch medewerker start met het begeleiden van spel en/of de verzorgingsactiviteit.

Buiten slapen

Slapen in de buitenlucht geeft verdieping in het slapen, draagt bij tot evenwicht in rusten en verwerking van de prikkels van de dag. Voor kinderen die vaak verkouden zijn of last hebben van luchtweginfecties en allergieën kan buiten slapen bijdragen in een sneller herstel. Wij

maken in de babygroep gebruik van 3 buitenbedden. Onze ervaring is dat de meeste kinderen hierin vaak langer slapen. De bedjes voldoen aan de Europese normen.

Kinderen die willen gaan slapen of waarvan de pedagogisch medewerker denkt dat het zinvol is dat het even rust worden naar bed begeleid. Met de kinderen die niet meer hoeven te slapen wordt een rustige activiteit gedaan, bv. een boekje lezen of een spelletje.

Middag activiteiten

Zie ook werkwijze in ochtend activiteiten, dit geldt ook voor de middag (14.30 –18.00 uur)

Er is wat te drinken voor de kinderen die uit bed komen en de kinderen die gespeeld hebben en we eten een groente plankje. Daarna zijn er weer activiteiten (zie ochtend). Er wordt geprobeerd om ieder kind iedere dag even buiten te laten spelen.

Ophalen

De kinderen worden opgehaald. Er wordt afscheid genomen van het kind en aan de ouders wordt verteld hoe de dag verlopen is. Zie breng- en haalmomenten aan het begin van de dag.

6. Bijlage Locatie Kenmerken Kinderopvang De Groene Weide

Bij kinderopvang “De Groene Weide” wordt gewerkt met 3 horizontale stamgroepen voor kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar en 1 verticale basisgroep voor de buitenschoolse opvang voor kinderen van 4-12 jaar:

Van 0 tot 1,5 jaar is de stamgroep voor de baby’s, maximaal 9 kinderen op de groep met 2 medewerkers.

Van 1.5 tot 2.5 jaar is de stamgroep voor de dreumesen, maximaal 11 kinderen met 2 medewerkers.

Van 2.5 tot 4 jaar is de stamgroep voor de peuters, maximaal 16 kinderen met 2 medewerkers

Van 4 tot 12 jaar genaamd Buitenschoolse opvang, maximaal 40 kinderen met 4 medewerkers.

Kinderen hebben een tweede stamgroep waar zij geplaatst kunnen worden. Ouders hebben hiervoor het toestemmingsformulier ondertekend.

Voor elke stamgroep is er een aparte ruimte, deze is ingericht en aangepast aan de leeftijd van de kinderen in deze stamgroep.

Bij de dagopvang wordt gewerkt met 3 horizontale stamgroepen waarbij de kinderen zoveel mogelijk kindgericht en op leeftijd worden toegewezen. Waarbij we rekening houden met behoefte en ontwikkeling van het kind. De toewijzing wordt met ouders besproken.

Tijdens daluren is het mogelijk dat kinderen van het kinderdagverblijf worden samengevoegd met kinderen van de BSO. Ook kan ervoor gekozen worden om het dagverblijf en de buitenschoolse opvang (deels) samen te voegen voor een activiteit of voor een dag(deel). Hiervoor wordt schriftelijk toestemming van de ouders gevraagd.

Het aantal pedagogisch medewerkers wordt volgens www.1kindratio.nl ingeroosterd.

De babygroep en dreumesgroep:

De babygroep grenst aan de dreumesgroep. Deze twee groepen worden gescheiden door een gezamenlijke keuken en een schuifdeur met een veiligheidshekje ertussen. De baby’s hebben dus een aparte groep, echter wanneer er behoefte aan is kan er samen gespeeld worden. Op de momenten dat hier geen behoefte aan is, of het wat drukker is in de dreumesgroep en er veel hele kleine baby’s zijn, zijn de schuifdeuren gesloten.

De peutergroep:

Wij zorgen voor een uitdagende omgeving, waarin kinderen veel kunnen ontdekken. Er zijn hoekjes waar de kinderen zich terug kunnen trekken. Er is een keukenhoekje, een poppenhoekje en een autohoekje. Het spelmateriaal staat dusdanig dat de kinderen het zelf kunnen pakken.

6.1 Inrichting van de buitenruimte

Zodra een kind kan lopen krijgt het meer behoefte aan ruimte. Onze buitenspeelruimte biedt mogelijkheden tot rennen, klauteren, fietsen, etc. We gaan dan ook regelmatig naar buiten met alle kinderen. Bij de verdeling van de ruimte is er rekening gehouden met drukke en rustige activiteiten.

Tijdens het buitenspelen prikkelen de pedagogisch medewerkers de kinderen meer van de natuur te ontdekken en te gebruiken tijdens hun spel door actief deel te nemen aan het buiten leven. Naast de waarde die het heeft om kinderen met de natuur vertrouwd te maken heeft dit nog een functie; ook de motoriek, de sociaal-emotionele, de zintuiglijke en de cognitieve ontwikkeling bij de kinderen worden door doelgerichte spelinteracties in de natuur gestimuleerd.

Er zijn verschillende hoogte verschillen in de buitenruimte. Kinderen kunnen kruipend en klimmend de buitenruimte verkennen ter ondersteuning van hun motorische ontwikkeling. Er wordt veel gebruik gemaakt van paadjes. Grote open pleinen worden vermeden, dit veroorzaakt het dwalen tijdens spel waardoor er sneller botsingen of conflictjes ontstaan.

De indeling van de buitenruimte is dusdanig ingericht dat de natuurbeleving vanzelf aanwezig is.

6.2 Bijzondere Activiteiten

Allerlei activiteiten met de kinderen hebben betrekking op de seizoenswisselingen tijdens een jaar. Winter, lente, zomer en herfst komen door het jaar heen aan bod met spelletjes, liedjes en creatieve werkjes.

Ook feestjes worden uitgebreid gevierd, denkende aan de verjaardagen van de kinderen en de leidsters, het afscheid van een kind of de geboorte van een broertje of zusje van één van de kinderen in de groep.

Voor de verjaardagen van ouders wordt iets met uw kind geknutseld en als u ons op de hoogte stelt van een jarige opa en/of oma wordt er een cadeautje gemaakt.

De wijze waarop onze beroepskracht worden ondersteund door andere volwassenen.

Iedere groep beschikt over beroepskrachten met een passende beroepskwalificatie volgens de meest recente CAO Kinderopvang. Wij maken wel gebruik van stagiaires.

De medewerkers beschikken over de juiste diploma's, VOG en opleiding volgens de wet en regelgeving. De opleidingen, die door de leidsters zijn gevolgd, zijn:

- agogisch werk
- sociaal pedagogisch werk
- leidster kindercentra.

Ons team bestaat uit 12 leidsters, die allemaal parttime werken. Hierdoor is het mogelijk om elkaar te vervangen, wanneer een leidster ziek is of met vakantie gaat. In de zeldzame gevallen dat er meerdere leidsters tegelijkertijd ziek zijn, zorgen we voor een tijdelijke invalkracht. Door deze manier van werken, zorgen we er voor dat de kinderen en ouders te allen tijden vaste gezichten zien.

Er heerst een open sfeer, waarin er veel aandacht is voor de meningen van de leidsters. Zij hebben veel inspraak in het reilen en zeilen rondom "De Groene Weide".

Stagiaires

De stagiaires worden maximaal op twee groepen ingezet, en staan altijd boventallig op een groep. Te allen tijde ligt de eindverantwoordelijkheid bij de leidster.

Wij verwachten van de stagiaires dat ze over de algemene normen en waarden beschikken, zoals op tijd komen, net gekleed op het werk verschijnen en een goede beroepshouding hebben.

Bij KDV “De Groene Weide” wordt er op dit moment met 1 stagiaire per groep gewerkt. De taken en verantwoordelijkheden zijn verschillend per opleiding. Wij proberen iedere stagiaire zoveel mogelijk de ruimte te geven om de competenties, die ze eigen moeten maken op voldoende niveau af te kunnen sluiten. Zo zal een Pedagogisch Werker niveau 2 opgeleid worden als assistent van de leidster en heeft taken als knutselen, boekjes lezen en schoonmaken. Een Pedagogisch Werker niveau 4 zal aan het eind van haar opleiding een volwaardig leidster zijn en heeft dezelfde taken als de leidster, maar dan zonder eindverantwoording.

Wanneer er stagiaires worden begeleid in de organisatie worden deze gekoppeld aan een “vaste stagebegeleider”.

Groepshulp

Enkele dagen in de week werkt er een groepshulp op het Kinderdagverblijf. Zij is verantwoordelijk voor een aantal schoonmaaktaken. Daarnaast assisteert zij de groepsleidster bij het werken met de kinderen. Zij doet spelletjes met de kinderen en helpt bij het knutselen. Deze groepshulp is niet verantwoordelijk voor de kinderen en staat daarom altijd met een groepsleidster samen op een groep.

De wijze waarop beroepskrachten worden ondersteunt wanneer zij alleen in het gebouw zijn conform de beroepskrachtratio (BKR).

Tijdens openingstijden is er altijd een achterwacht (andere volwassene) telefonisch bereikbaar en binnen 15 minuten aanwezig in geval van een calamiteit.

De wijze waarop voldaan wordt aan de BKR en hoe beroepskrachten ondersteunt worden in afwijking van de BKR.

Hieronder informeren wij u hoe wij de 3 uursregeling invullen en toepassen met ingang van 2018 volgens de laatste wetgeving IKK 2018.

Bij KDV “De Groene Weide” wordt er in de dagopvang op groepsniveau volgens de onderstaande tijden maximaal 3 uur in totaal afgeweken van de BKR

*Babygroep

- Bij de start van de maan-dins-woens-donderdag-vrijdag van 08.15 tot 09.00
- Tijdens de pauze van de medewerkers van 13.00 tot 14.30
- Aan het einde van de dag van 17.15 tot 18.00

*Dreumesgroep

- Bij de start van de maan-dins-woens-donderdag-vrijdag van 08.15 tot 09.00
- Tijdens de pauze van de medewerkers van 13.00 tot 14.30
- Aan het einde van de dag van 17.15 tot 18.00

*Peutergroep

- Bij de start van de maan-dins-woens-donderdag-vrijdag van 08.15 tot 09.00
- Tijdens de pauze van de medewerkers van 13.00 tot 14.30
- Aan het einde van de dag van 17.15 tot 18.00

Mogelijkheden voor afname extra opvang

Ouders kunnen er voor kiezen om extra opvanguren af te nemen. Wanneer het praktisch onmogelijk blijkt het kind te plaatsen in zijn of haar vaste stamgroep, bestaat de mogelijkheid met schriftelijk toestemming van de ouders, met betrekking tot de duur en locatie van deze tijdelijke opvang, het kind te plaatsen in een andere stamgroep.

Kinderdagverblijf "De Groene Weide" wil zo flexibel mogelijk omgaan met de afname van extra dagdelen of uren. Ouders kunnen per kwartier extra opvang aanvragen, rekening houdend met onze vaste breng- en haaltijden.

In het planningsprogramma 'Niokids' kunnen ouders de aanvraag voor extra dagdelen/uren plaatsen. Deze worden dan bekeken op grond van de groeps grootte. Zodra het maximaal aantal kinderen op een groep is bereikt, kan er geen extra dagdeel/uren worden afgenomen. Dit zal ook weer via 'Niokids' naar de ouders gecommuniceerd worden.

Afgezien van de officiële feestdagen is het kinderdagverblijf het hele jaar geopend van maandag tot en met vrijdag.

Overdracht naar de Basisschool/BSO

Als organisatie vinden we het waardevol de overgang vanuit de dagopvang naar de basisschool/BSO soepel te laten verlopen. Ouders ontvangen informatie (o.a. observatie verslagen en overdrachtsformulier) van de tijd die hun kinderen hebben doorgebracht bij kinderopvang De Groene Weide. Ouders geven toestemming voor het delen van het overdrachtsformulier door middel van een handtekening onder aan het overdrachtsformulier en zijn zelf verantwoordelijk om het overdrachtsformulier aan de Basisschool/BSO te overhandigen.

De wijze waarop beroepskrachten bijzonderheden signaleren in de ontwikkeling van kinderen of anderszins en ouders doorverwijzen naar passende instanties voor verdere ondersteuning.

Als het gaat om signaleren van bijzonderheden in het gedrag en of ontwikkeling van kinderen maken we gebruik van de observaties. Deze worden minimaal 1 x per kwartaal uitgevoerd. Wanneer het gedrag of de ontwikkeling aanleiding geeft tot zorg wordt er nogmaals geobserveerd en besproken met het team. Deze zorg en observatie wordt vervolgens besproken met de ouders en wanneer nodig verwijzen wij naar organisaties of instanties voor ondersteuning/ hulp. Deze staan vermeld op de Sociale Kaart, de organisaties staan vermeld met telefoonnummer en adres waar er mogelijk hulp gezocht kan worden.

De wijze waarop beroepskrachten in de dagopvang toegerust en ondersteunt worden voor taken als signaleren en doorverwijzen.

Pedagogisch medewerkers ontvangen werkbegeleiding en training ter bevordering van het bewust in contact zijn met de kinderen (pedagogische visie). Het leren herkennen van signalen ter bevordering van de interactie.

Regelmatig worden de kinderen besproken tijdens het groepsoverleg. Beroepskrachten bespreken met elkaar wat zij waarnemen bij de kinderen. Elke verandering komt zo ter sprake. Zij bespreken met elkaar en met de ondernemer/leidinggevende wanneer er meer actie nodig is dan volgt er een gesprek met de ouders/verzorgers.

De wijze waarop beroepskrachten worden toegerust en ondersteunt tijdens de uitstapjes met de kinderen.

Uitstapjes worden enkel gemaakt wanneer dit iets toevoegt aan het thema, waar we op dat

moment mee bezig zijn. Dit kan bijvoorbeeld zijn naar de bibliotheek om de leesboeken te wisselen van de groep of een uitstapje naar de supermarkt om spullen te kopen om iets lekkers mee te bakken.

Een ander uitstapje dat soms voorkomt is, dat een kind mee loopt of rijdt in de buggy/bolderkar om buitenschoolse opvang kinderen mee op te halen van de basisschool.

Overige informatie

Ten aanzien van overige belangrijke informatie naar ouders, deze staan beschreven in ons informatieboekje en op onze website www.degroeneweide.org. Hier staan zaken als de wijze van inschrijving, betaling en opzegging, openingstijden, contactmomenten met ouders, afname van extra dagdelen en ruilen, voeding, wat ouders zelf meenemen, verjaardagen, ziekte of verhindering, vakanties, Ouderrecht, oudercommissie en klachtenprocedure, ook staat hierin vermeld waar ouders voor vragen terecht kunnen. Dit soort zaken worden dan ook niet in ons pedagogisch beleid opgenomen.